

ԹՈՒՐԲԻԱՆ ՈՐՈՇԱԾ Է ՊԱՍՇԻՔԱ
ՌԱԶՄԱԿԱՅԱՆԸ ԱՍՏԻՃԱՆԱԲԱՐ ՅԱՆՁՆԵԼ
ԻՐԱՔԵԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Թուրքիոյ պաշտպանութեան նախարարութիւնը յայտարարեց, որ Անգարա որոշած է նաեւ Չիլքան անունով ծանօթ Պաաշիքա ռազմակայանը աստիճանաբար յանձնել իրաքեան իշխանութիւններուն՝ երկու կողմերուն միջեւ համաձայնեցուած գործիքակազմի հիմամբ:

ԱԿՆԱՐԿ

«ՇՈՒՏՈՎ»-Ը՝
ՆՈՅՏԵՄԲԵՐԷՆ ԱՌԱՁ,
ԹԷ՞ ԵՏՔ

Միացեալ Նահանգներ-Իրան բանակցութիւններու վայրը նախ եւ առաջ պէտք է ընկալել ՄԱԿ-ի Ընդհանուր Ժողովի ընդհանուր շրջանակին մէջ: Այդուհանդերձ հակամարտող կողմերէն մէկուն տարածքին վրայ բանակցիլը որոշ հետեւութիւններու կ'առաջնորդէ հանգուցալուծման երկկողմանի տրամադրութիւններու առումով:

Լրատուութիւնները սակայն այդ ուղղութեամբ չեն: Նոյնիսկ պաշտօնական յայտարարութիւնները՝ յատկապէս ամերիկեան կողմէն բանակցութիւններու ծախողման, անոր հետեւելիք ծանր հետեւանքներուն, կամ ընդհանրապէս բանակցային գործընթացի առկայման:

Յայտարարութիւններն ու հրապարակումները սակայն ընդհանրապէս իրողական նոյն հարթութեան վրայ չեն: Յայտարարութիւնները յաճախ կանխագգուշացման, երբեմն նաեւ սպառնալիքի բնոյթ ունին եւ անպայման չեն միտիր հարազատ իրականութիւնը փոխանցելու եւ այս պարագային անպայման ռազմական լայնածաւալ գործողութիւններու վերադառնալու:

Մշուշոտ են նաեւ ենթադրեալ համաձայնութեան համար առաջադրուած թուականի թիրախները: Զաղաքական տրամաբանութիւնը կը յուշէր, որ ամերիկեան միջանկեալ ընտրութիւններու նախօրեակին Թրամփի հանրապետականները պէտք ունեին համաձայնութեան մը՝ կտրուկ նուազեցնելու համար վառելիքի գիները: Կայ տեղեկատուութիւն, որ Իրանի դեմ պատերազմը կ'աւարտի անմիջապէս ընտրութիւններէ ետք: Այլ պաշտօնական աղբիւրներ կը մէջբերեն Միացեալ Նահանգներու նախագահին յայտարարութիւնը, թէ «շուտով ականատե՛ն կ'ըլլայ աշխարհը՝ Իրանի հետ առնչուած մեծ իրադարձութեան մը»:

Այս յայտարարութիւնը շատ անորոշ է: Այդ մեծ իրադարձութիւնը ռազմական բնոյթ ունի, թե՛ դիւանագիտական, պարզ չէ: Նոյնքան անորոշ է նաեւ շուտով՝ հասկացողութիւնը՝ նոյեմբերեան ընտրութիւններէն առաջ, թե՛ ետք:

Ռազմաքաղաքական այս մշուշին մէջ փորձել յառաջանալով, կեդրոնանանք պետական խօսափող նկատուող ամերիկեան «Աքսիոս»-ի հրապարակած լրատուութեան վրայ: Ամերիկացի պաշտօնատարի մը վերագրելով իր աղբիւրը, լրատու գործակալութիւնը կը յայտնէ. «Գլխաւոր տարակարծութիւնը կը վերաբերի քայլերու շարքի ծրագիրին, որուն նպատակը վստահութեան կառուցումն ու Միացեալ Նահանգներու եւ Իրանի յունիսին ստորագրած փոխըմբռնման յուշագիրի բարելաւուած տարբերակին վերադառնալն է»:

Եթէ ընդունինք աղբիւրին հաւաստիութիւնը, ապա քանի մը հետեւութիւն կարելի կ'ըլլայ գրանցել: Երթեւեկող փաստաթուղթը Իսլամապատի միջնորդութեամբ կայացած նախկին համաձայնութիւնն է, որ լրամշակուած է: Յստակ չեն, թէ ո՞ր կէտերն են, որոնք չեն գործադրուած, առկախուած կամ նոր վերապահումներ ստացած:

Ամերիկեան բացատրութիւնը չի բանար բովանդակային փակագիծերը, այլ պարզապէս անհամաձայնութիւնը կը կապէ կէտերու յաջորդականութեան, այլ խօսքով՝ փուլային հանգուցալուծման առաջնահերթութիւններուն:

Թեհրանի արձագանգը աւելի յստակ է: Իրան կառչած կը մնայ իսլամապատեան փաստաթուղթին: Հասկնալով հանդերձ ներքին սպառման թիրախայնութիւնը, Իրանի նախագահին բնորոշումը դիտարժան է: Փեզեշքիանի համաձայն, փոխըմբռնման յուշագիրը կ'որակուի առանցքային փաստաթուղթ եւ իրանեան զարգացումներու պատմութեան մէջ հպարտութեան աղբիւր: Իրանի նախագահը կոչ կ'ուղղէ հանրութեան առջեւ յստակացնելու բանակցութիւններուն եւ անոնց արդիւնքներուն ձեռքբերումները:

Փոխլրացնելով ամերիկեան եւ իրանեան արձագանգները կարելի է արձանագրել, որ կողմերը վերադարձած են փոխըմբռնման յուշագիրին եւ կը վիճին անոր կէտերու առաջնահերթութիւններուն շուրջ: Այս բոլորին մէջ սակայն, կը նկատուի, որ նախկին միջնորդը փոխարինուած է Զաթարով, որուն դերակատարութիւնը դարձեալ ստացած է յատուկ նշանակութիւն: Կէտերու առաջնահերթութիւններու փոփոխութեան կը զուգահեռուի նաեւ միջնորդներու փոփոխութիւնը: Յամենայն դէպս «շուտով սպասուող մեծ իրադարձութիւն»-ը պայման չէ, որ ռազմական բախումի տեսքով ըլլայ: Եթէ անշուշտ, խնդիրը, համաձայնուած կէտերու վերադասաւորումն է: Ենթադրաբար Հորմուզի շուրջ համաձայնութիւնը պիտի գրաւէ առաջին հորիզոնականները: Նոյեմբերէն առաջ վառելիքի գիները նուազեցնելու համար:

«Ա.»

ԹՐԱՄՓ. «ՄՕՏ ՕՐԷՆ ՊԻՏԻ ՏԵՄՆԷՔ,
ԹԷ ԻՐԱՆԻ ՎԵՐԱՔԵՐԵԱԼ
ԻՆՉ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ»

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփ յայտարարեց, թէ Միացեալ Նահանգներ իրենց վերահսկողութեան տակ առած են Հորմուզի նեղուցը:

«Մօտ օրէն պիտի տեսնեք, թէ Իրանի վերաբերեալ ի՞նչ պիտի կատարուի», նշեց Թրամփ:

«Անցնող շաբաթներուն Հորմուզի նեղուցին ճամբով աւելի քան երբեք իսկայական ծաւալով քարիւղ դուրս եկաւ», ըսաւ Սպիտակ տան ղեկավարը:

Թրամփ մէկ այլ յայտարարութեան մէջ նշեց. «Իրանը թերեւս հարուածեց, թերեւս համաձայնութիւն գոյացընեց, պէտք է որոշում տանք: Պատերազմը այս կամ այն ձեւով շատ շուտով պիտի աւարտի»:

Միացեալ Նահանգներու նախագահի օգնական եւ Սպիտակ տան Ազգա-

յին անվտանգութեան խորհուրդին մէջ ահաբեկչութեան դէմ պայքարի աւագ տնօրէն դուրս. Սեպարթիլըն Կորքա խորայելեան «Ճերուզալեմ Փոսթ» օրաթերթին յայտնեց, որ Միացեալ Նահանգներու եւ Իրանի միջեւ համաձայնութեան գոյացումը տակաւին կարելի է, եւ Թրամփի վարչակազմը այն կարծիքը ունի, թէ կրնայ ճակատումը շատ շուտով վճռել:

Շար.ը՝ էջ 8

ՀՅԳ ԼԻՔԱՆԱՆԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ
ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԱՅՅԵԼԵՅ
ՀՔԸՄ-Ի «ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ» ԿԵԴՐՈՆ

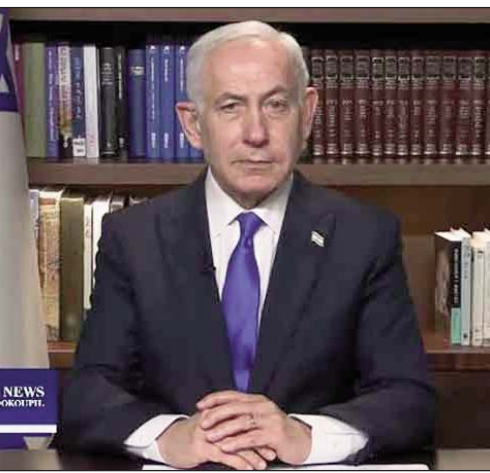
ՀՀԳ Լիքանանի Կեդրոնական կոմիտէի պատուիրակութիւնը՝ գլխաւորութեամբ Ներկայացուցիչ Ալպեր Պալապանեանի եւ ընկերակցութեամբ անդամներ Արամ Սոմունճեանի, Արծի Տէր Խաչատուրեանի եւ Եղիա Թաշճեանի, չորեքշաբթի, 30 սեպտեմբեր 2026-ին այցելեց ՀՔԸՄ-ի «Տեմիրճեան» կեդրոն, ուր հանդիպում ունեցաւ ՀՔԸՄ-ի Լիքանանի Շրջանակային վարչութեան հետ:

Շար.ը՝ էջ 2

ՆԵԹԱՆԻԱՀՈՒ. «ՏԱԿԱԻՆ ԿԱՆՈՒԽ Է «ՖԼԱՅ
ՏՈՒՊԱՅ»-Ի ԴԷՊՔԻՆ ԻՐԱՆԵԱՆ
ՄԵՂԱՍԱԿՅՈՒԹԵԱՆ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ»

Իսրայէլի վարչապետ Պենիա մին Ն Ե թ ա ն ի ա հ ու ա մ ե ռ ի կ ե ա ն «Լի.Պի.Էս.Նիուզ» պատկերասփիւռի կայանին յայտնեց, որ Իսրայէլ նկատած է ցուցանիշներ, որոնց համաձայն, Իրան մտադիր էր արտասահմանի մէջ Իսրայէլի եւ անոր քաղաքացիներուն դէմ «ահաբեկչական յարձակումները» աշխուժացնելու:

Ներթափառու աւելցուց, որ տակաւին կանուխ է «Ֆլայ Տուպայ»-ի թռիչքի դէպքին իրանեան մեղսակցութեան գոյութիւնը հաստատել:

Շար.ը՝ էջ 8

«ԻՐԱՔԷՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՈՒԹԵՐՈՒ ՀԵՌԱՅՈՒՄԸ ՊԱՏՄԱԿԱՆ
ՅԱԳԹԱՆԱԿ Է ԵՒ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԱՍԻՈՅ ԲՈԼՈՐ ԿՈՂՄԵՐԷՆ
ԱՆՈՆՑ ՀԵՌԱՅՄԱՆ ՆԱԽԱՔԱՅԼՆ Է»

Կ'ԸՍԷ ԻՐԱՆԻ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՊԱՅԱԿԱԳՈՒՆԴԸ

Իրանի Յեղափոխական պահակազունը յայտնեց, որ Իրաքէն ամերիկեան ուժերու հեռացումը «պատմական մեծ իրադարձութիւն մը» է: «Դիմադրութեան առանցքին համար ձեռքբերում մըն» է, ինչպէս նաեւ ամերիկեան ուժերու Արեւմտեան Ասիոյ բոլոր կողմերէն հեռացման «նախաքայլը»:

Յեղափոխական պահակազունը շնորհաւորեց իրաքցի ժողովուրդը, Իսլամական դիմադրութեան ճակատը եւ Իսլամական աշխարհին մէջ յեղափոխական ժիհատականները՝ «պատմական յաղթանակ»-ին առիթով:

Շար.ը՝ էջ 8

ԱԶՐՊԷՅՃԱՆՑԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ
ՄԸ ՄՏԱԾ Է ՄԻՆԻՔԻ ՇԱՔԻ
ԳԻՒԼ ԵՒ ԿՐԱԿԱԾ ՏԵՂԱՅԻ
ԿՆՈՋ ՄԸ ՈՏՔԻՆ

Հայաստանի Ազգային անվտանգութեան ծառայութիւնը հաստատեց, որ երկւ յետմիջօրեի ժամը 14:15-ին Սինիքի մարզի Շաքի գիւղ ագրայեճանցի զինուորական մը մտած է եւ կրակած Հայաստանի քաղաքացիի մը ոտքին: Ան ձերբակալուած է:

Շաքիի գիւղապետը «Ազատութիւն» ծայնասփիւռի կայանին պատմած է, որ տուժողը տեղացի կին մըն է, իսկ դէպքը տեղի ունեցած է անոր երեք երեխաներուն ներկայութեան:

Շար.ը՝ էջ 8

ՀԱՅ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐՈՒՆ ԵՒ
ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՄԱԿԻ
ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ
ՔՐԵԱՐԿՄԱՆ ՕՐԱԿԱՐԳԻՆ ՎՐԱՅ

«Միջազգային եւ համեմատական իրաւունքի կեդրոն»-ի ղեկավար Սիրանուշ Սահակեան 29 սեպտեմբերին Ժընեւի մէջ մասնակցեցաւ ՄԱԿ-ի Մարդկային իրաւանց խորհուրդի 63-րդ նստաշրջանի ծիրին մէջ «Զրիստունեական համերաշխութիւն» կազմակերպութեան նախաձեռնած քննարկման: Քննարկումը նուիրուած էր Արցախի հայերու բռնի տեղահանութենէն անցած երեք տարիներուն եւ տեղահանուածներու իրաւունքներու պաշտպանութեան:

Շար.ը՝ էջ 8

ԽԱՂԱՅՈՎ. «ՀԱՏ ԿԱՐԵՒՈՐ Է,
ՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԱՅՍ ՊԱՏՄԱԿԱՆ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ՃԻՇԳ ԳՆԱՀԱՏԷ»

Շատ կարեւոր է, որ Հայաստանը այս պատմական պատասխանատուութիւնը ճիշդ գնահատէ: Ազգրպայեճանական լրատւամիջոցները կը հաղորդեն, որ այս մասին Պաքուի մէջ ընթացող «Վստահութեան ամրապնդումը գանգուաձային լրատուամիջոցներու միջոցով բեւեռացուած աշխարհի մէջ» նիւթով լրատուական ֆորումի ընթացքին յայտարարած է Ազրպայեճանի նախագահի յատուկ յանձնարարութիւններու գծով Ներկայացուցիչ Խալաֆ Խալաֆով:

«8 օգոստոս 2025-ին Ուաշինկթընի մէջ ստորագրուած Համատեղ հռչակագիրը եւ խաղաղութեան համաձայնագիրի նախագիծի նախատուրադրումը ցոյց տուին, որ տասնամեակներ շարունակուող հակամարտութենէն ետք կարելի է վստահութիւն ձեւաւորել: Շատ կարեւոր է, որ Հայաստանի Հանրապետութիւնը եւ հայ ժողովուրդը ճիշդ գնահատեն այս պատմական պատասխանատուութիւնը եւ ձեռնարկեն բոլոր անհրաժեշտ քայլերը՝ իրաւական պարտաւորութիւններու հիման վրայ խաղաղութիւնը ամրապնդելու համար», ըսած է Ալիեւի ներկայացուցիչը:

ԸՍՏ «ՈՌՅԹԸՐԸ»-Ի

ՍՈՒՐԻԱՎԱՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ՌԻ ՀԸԶՊԱՆԼԼԱՐ ԹՈՒՐԲԻՈՅ ՄԵՋ ԳԱՂՏՆԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՎԱՐԱԾ ԵՆ

Վեց լատտեղեակ աղբիւրներ «Ռոյթըրզ» լրատու գործակալութեան յայտնած են, որ սուրիական կառավարութեան ու Զըզպալլայի ներկայացուցիչներ Թուրքիոյ մէջ ուղղակի բանակցութիւններ վարած են՝ փորձելով իրենց միջեւ գտնուող լարուածութիւնները մեղմացնել:

Ըստ նշեալ աղբիւրներուն, ասիկա երկու կողմերուն միջեւ երկար ժամանակէ ի վեր առաջին ծանօթ ժողովն է:

Ըստ աղբիւրներուն, որոնց շարքին՝ երկու սուրիացի պաշտօնատարներ, ամերիկացի պաշտօնատար մը եւ Զըզպալլայի մօտիկ լիբանանցի ապահովական բարձրաստիճան աղբիւր մը, սուրիացի պաշտօնատարներն ու Զըզպալլան անցեալ ամիս առնուազն մէկ անգամ գաղտնի հանդիպում ունեցած են:

Ժողովին մասնակցած են սուրիական հետախուզութենէն ու ներքին գործոց նախարարութենէն պաշտօնատարներ, անիկա գումարուած է թըքական ապահովական մարմիններու եւ հետախուզութեան հրաւերով:

Ժողովը ներդրուացած է երկու կողմերուն միջեւ պաշտօնութեան կէտերուն վրայ եւ, ըստ աղբիւրներուն, լաւ ընթացած է:

Սուրիացի պաշտօնատարներէն մէկը յայտնած է, որ երկու կողմերը համաձայնած են, որ իրենց միջեւ թշնամանք չըլլայ, եւ Սուրիան Զըզպալլային վստահեցուցած է, որ կուսակցութեան զինաթափման համար Լիբանանի մէջ զինուորական միջամտութիւն պիտի չկատարէ:

Սուրիացի պաշտօնատարները ատոր դիմաց Զըզպալլայի օգնութիւնը խնդրած են սահմանէն մաքսանեղման փորձերը դադրեցնելու եւ մասնաւորաբար հարաւային Սուրիոյ մէջ մնացեալ ծածուի բջիջներու կազմաքանդման համար:

Սուրիացի պաշտօնատար մը նշած է, որ Զըզպալլայի ներկայացուցիչները զէնքերու մաքսանեղման եւ Սուրիոյ մէջ գտնուող բջիջներու կազմաքանդման ուղղակի պատասխան մը չեն տուած, սակայն խոստացած են Սուրիոյ հարցերուն չմիջամտել:

Ժողովին եւ անոր արդիւնքին անմիջական ծանօթութիւն ունեցող լիբանանեան աղբիւր մը իր կարգին նշած է, որ երկու կողմերը «ապահովական հարցերուն մէջ մեծ յառաջընթաց արձանագրեցին»:

Սուրիացի պաշտօնատարն ու լիբանանցի աղբիւրը յայտնած են, որ վերջնական համաձայնութիւն չէ գոյացած, եւ որեւէ յայտարարութեան հրապարակում նախատեսուած չէր:

Լիբանանեան աղբիւրը «Ռոյթըրզ»-ին յայտնած է, որ երկու կողմերուն միջեւ Թուրքիոյ ճամբով հաղորդակցութիւնները սկսած են շուրջ երկու ամիս առաջ:

Երեք աղբիւրներ լրատու գործակալութեան յայտնած են, որ Սուրիոյ նախագահ Ահմետ Շարիի դաշնակից Թուրքիան, որ երկու կողմերը մղեց ժողովի գումարման, որովհետեւ նախանձախնդիր էր այդ ջանքերուն ուղղակի մասնակցութիւն ունենալու:

Լիբանանեան ապահովական աղբիւր մը «Ռոյթըրզ»-ին նշեց, որ Զըզպալլան ժողովին ներկայացաւ Իրանի գիտակցութեամբ, սակայն Թեհրան դժգոհ է, որ ժողովին ուղղակի մասնակցութիւն չունեցաւ, եւ Շարի մերժած է ներկայիս Իրանի հետ ուղղակի յարաբերութիւն ունենալու որեւէ գաղափար:

Լրատու գործակալութիւնը ընդգծեց, որ այդ դժգոհութիւնը վերջնական համաձայնութեան չգոյանալուն եւ ժողովի վերաբերեալ որեւէ յայտարարութիւն չհրապարակուելուն գլխաւոր պատճառն էր:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿԱՐԴ ԼՈՒՐԵՐ

• ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ խորհուրդը հաւանութիւն տուաւ 2027-ի պետական ամսվարկին եւ օրական փոխադրութեան համար նպաստի արժեքը 5 լիբր պենզինի համարժեք չափով բարձրացնելու որոշումին:

• «ՄԱՍՍ ՄԻՏԻԱ»-ի տեղեկութեան համաձայն, «լիբանանեան պատուիրակութեան մաս կազմող զինուորական խումբը հրաւեր ստացած է 22 հոկտեմբերին Ֆլորիտայի Թամփա քաղաքին մէջ խորանիւստ բանակցային պատուիրակութեան հետ ժողովին մասնակցելու»:

• ՎԱՐՉԱՊԵՏԱՐԱՆԻ մօտիկ շրջանակներ «Տիար» օրաթերթին. «Վարչապետ Սալամին Միացեալ Նահանգներ այցելութիւնը իր ձեւով ու պարունակութեամբ լիբանանեան կողմի անկկալածէն աւելի յաջող էր, որովհետեւ Նիւ Եորքի մէջ ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի ծիրին մէջ լայն հաղորդակցութիւններու եւ հանդիպումներու ճամբով յաջողեցաւ լիբանանեան սկզբունքները վերահաստատել»:

• «ՍՓՈՐ ՇՈՒԹ»-ի աղբիւրը յայտնած է. «Ամերիկացի պաշտօնատարներ Նիւ Եորքի մէջ իր հանդիպումներուն ընթացքին վարչապետ Նաուաֆ Սալամին յայտնած են, որ անհրաժեշտ է Միջազգային դրամական ֆոնտին ու Լիբանանի Կեդրոնական դրամատան միջեւ ելեմտական բացի շուրջ համաձայնութիւն վճռել, անհրաժեշտ բարեկարգումները կատարել եւ զանոնք խորհրդարանին ներկայացնել:

Ըստ տեղեկութիւններուն, Ուաշինկթըն կ'ուզէ թղթածրարը խորհրդակցութիւններու փուլէն արագօրէն փոխանցել օրէսդրութեան, երբ վիսաներու բաշխման գործիքակազմի որոշման եւ պահ դրուած գումարներ ունեցողներու իրաւունքներու պաշտպանութեան ձգձգումը դարձաւ Միջազգային դրամական ֆոնտին հետ համաձայնագիրի կնքման հիմնական խոչընդոտը»:

• «ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼԸ»-ի տեղեկութիւններուն համաձայն, մեծ եղիւնակութիւն կը նախատեսած է, որ յառաջիկայ փուլին Զըզպալլայի հետ պետութեան լարուածութիւնը աճ արձանագրէ՝ հաշուի առնելով վարչապետ Նաուաֆ Սալամի Ուաշինկթըն այցելութիւնը, ինչպէս նաեւ այդ այցելութեան պարունակած պատգամներն ու դիրքորոշումները, որոնք, հաւանաբար, պիտի արտացոլան կուսակցութեան, անոր զէնքին, ելեմտութիւն, պետութեան դերին եւ անոր որոշման վերաբերող թղթածրարներու նկատմամբ կառավարութեան մօտեցման մէջ:

• ԻՍՐԱԵԼԵԱՆ քանակը յայտարարեց, թէ խորանիւստ օդում սպստեմբերին հարաւային Լիբանանի մէջ Զըզպալլայի պատկանող աւելի քան 370 թիրախներ հարուածած է, իսկ Կազայի մէջ աւելի քան 140 թիրախներ:

• ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐ «Ախպար» օրաթերթին. «Վարչապետը նախագահէն զայրացաւ, երբ ան դրամատներու իրապիճակի բարեկարգման եւ վերակազմակերպման վերաբերեալ օրէնքին դէմ Սահմանադրական խորհուրդին բողոքարկում ներկայացուց»:

• ԼԱՐԱՏԵՐԵԱԿ աղբիւրներ «Նաշրա»-ին յայտնած են, որ Լիբանանի եւ Միջազգային դրամական ֆոնտին միջեւ յառաջիկայ օրերուն պիտի ստորագրուէր համաձայնագիր մը: Սակայն, նախագահ ժողգէ Գուլի կողմէ Սահմանադրական խորհուրդին դրամատային վերակազմակերպման օրէնքին վերաբերեալ բողոքը պիտի սառնեցնէ ստորագրումը, մինչեւ որ խորհուրդը որոշէ օրէնքի ճակատագիրը:

Ըստ տեղեկութիւններու, վերջին ժամերուն Լիբանանի հասած են միջազգային ազդանշաններ, որոնք ցոյց կու տան, թէ Միջազգային դրամական ֆոնտը, որ հաւանութիւն տուած էր վերոնշեալ օրէնքին, պիտի յետաձգէ համաձայնագիրի իրականացումը՝ վախճալով, որ կրնան մտցուիլ Էական փոփոխութիւններ, որոնք Միջազգային դրամական ֆոնտի տեսլականին չեն համապատասխաներ:

• ԱՐԲԻՐՆԵՐ «Տիար» օրաթերթին. «Զըզպալլան համոզուած է, որ վերջին երկու տարիներուն ընթացքին ստացած ծանր հարուածներէն ետք անցած է դիմադրականութեան փուլը եւ մուտք գործած անոր մէջ ներդրումներ կատարելու փուլ՝ իր ամուր ժողովրդական ու կազմակերպական հիմքը վերականգնելու համար»:

• «ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼԸ»-ի տեղեկութեան համաձայն, կառավարութեան կազմի բարեփոխման նիւթը վերստին շրջանառութեան մէջ դրուեցաւ, երբ փոխվարչապետ Թարեք Մըթրի հերքեց այդպիսի առա-

ջարկի մը գոյութիւնը՝ ըսելով, թէ վարչապետ Նաուաֆ Սալամ առաջարկուող որեւէ բարեփոխում տեղեակ չէ, ուստի անտրամաբանական է, որ այդպիսի ուղղութիւններուն մը գոյութիւն ունենայ եւ վարչապետը անկէ տեղեակ չըլլայ:

• ԸՍՏ «ԼԵԱԿԱՆՈ Ֆայլը»-ի, կ'աճի մտավախութիւնը շուկային մէջ տոլարի սակաւութեան կարեւորութեան եւ աւետարական հաշունեկշիռի շարունակական բացին դրամական փոխարժեքի վրայ ազդեցութեան նկատմամբ, ինչ որ կրնայ յառաջիկայ փուլին լրացուցիչ ճնշում գործադրել արժուրային շուկային վրայ եւ մեծցնել դրամավարկային տատանումներու սրութիւնը:

• «ԱՆՊԱՐ» օրաթերթ. «Որոշ աւտեն ի վեր ելեմտութի նախարարութենէն խումբի մը եւ Զազինոյի վարչութենէն խումբի մը միջեւ կը գումարուին ժողովներ՝ երկու կողմերուն միջեւ գոյացնելու համաձայնութիւն մը, որ կը ճշդէ ելեկտրոնային բախտախաղի, ներառեալ մարզաձեւերու առնչուած բախտախաղի ոլորտի կառավարման գործիքակազմը»:

• «ՍՓՈՐ ՇՈՒԹ»-ի աղբիւրը յայտնած է, որ նախագահ ժողգէ Գուլի Ուաշինկթըն այցելութեան ընթացքին թափած ջանքերուն շնորհիւ մշակուած է Լիբանանի ելեկտրականութեան ճնշածամը լուծելու ճամբու քարտէս մը, որ կը սկսի Սուրիոյ միջոցով արագ լուծումէն եւ կ'աւարտի Լիբանանի մէջ մշտական նախագիծով:

Ըստ տեղեկութեան, Զաթար պատրաստակամութիւն յայտնած է առաջին փուլին բացառիկ ֆինանսաւորում տրամադրելու Սուրիայէն ելեկտրականութիւն ներածելու համար: Ատիկա պիտի արտօնէ աւելցնել ելեկտրականութեան մատակարարման ժամերը եւ թեթեւցնել Լիբանանի ելեկտրականութեան ընկերութեան վրայ ճնշումը, մինչ անհրաժեշտ թեքիւնք եւ քաղաքական դասաւորումները կը կատարուին»:

• ՊԱՆԴՈՎԱՆԵՐՈՒ սեփականատերեր «ԼԵԱԿԱՆՈ Ֆայլը»-ին յայտնած են, որ իրենց եկամուտները այս ամառ 40 առ հարիւրով նուազած են, եւ շահագործման ծախսերու բարձրացումը պատճառ կը դառնայ, որ անոնցմէ ոմանք փակումի վտանգ դիմագրաւեն, մանաւանդ այս ոլորտին համար վատ ամառային եղանակի լոյսի տակ:

• «ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼԸ» կը հաղորդէ, որ ապրուստի ոլորտով հետաքրքրուողներու գնահատականներու համաձայն, տղան ուշագրաւ կերպով աւելի ազդած է սառնարանային ապրանքներուն, քան միւսներուն վրայ, որովհետեւ սառնարաններու օգտագործում պահանջող ապրանքներու արժեքը կրկնապատկուած է:

• «ՍՓՈՐ ՇՈՒԹ»-ի տեղեկութեան համաձայն, «ամերիկեան վարչակազմը կը պատրաստուի Ուաշինկթընի մէջ Լիբանանի աշակցութեան յատկացած տնտեսական խորհրդածողովի մը գումարման» Արաբական ծոցի երկիրներու, ներառեալ Սեուտական Արաբիոյ, Զաթարի եւ Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններու զգալի մասնակցութեամբ:

«Ըստ տեղեկութիւններու, խորհրդածողովին նպատակն է Լիբանանին ելեմտական ու տնտեսական ծածկոյթ ապահովել, իսկ Արաբական ծոցի երկիրներու ներդրումները կարեւոր են անհրաժեշտ բարեփոխումներու իրականացումէն եւ պետական հաստատութիւններու վերականգնումէն: Խորհրդածողովի նախապատրաստական աշխատանքները կը համընկնին նախագահ ժողգէ Գուլի կողմէ Ռիատէն ու Տիպայէն ստացած աշակցութեան ուղերձներուն»:

ՀՅՊ ԼԻԲԱՆԱՆԻ . . .

Շարունակուած Ա. Էջէն

Պատուիրակութիւնը ընդունեցին ԶԲԸՍ-ի Լիբանանի Շրջանակային վարչութեան նախագահ Ժեար Թիւֆէնքճեան, ինչպէս նաեւ անդամներ՝ Վազգէն Զատիտեան, Մայք Վայնեան, Յակոբ Տանձիկեան, Սիլվա Լիպարիտեան, Ժան Օդասաբեան, Դալար Աթէշեան, Յակոբ Զըղըլեան եւ գործադիր տնօրէն Արին Ղազարեան:

Այսպէս Պալապանեան շնորհաւորեց ԶԲԸՍ-ի հիմնադրութեան 120-ամեակը՝ նշելով անոր համասփիւռեան դերակատարութիւնը, յատկապէս կրթական, սկաւտական, բարեսիրական մարզերուն մէջ իրականացուցած գործունէութիւնը եւ հայ եկեղեցւոյ առաքելութեան միշտ գորավիզ կանգնած ըլլալը:

Զանդիպումը առիթ հանդիսացաւ խորհրդակցելու լիբանանահայութեան դիմագրաւած խնդիրներուն եւ յատկապէս ընկերային, ապահովական եւ տնտեսական մակարդակներու վրայ երիտասարդութեան կրած ճգնաժամի ծանր հետեւանքներուն շուրջ:

Ժողովականները անհրաժեշտ նկատեցին շարունակել համայնքային խնդիրներու ուղղութեամբ խորհրդակցութիւններն ու գործակցութիւնը:

ԴՊՐԵՎԱՆՔԻ ՆՈՐ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ԱՐՉԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան դպրեվանքի 2026-2027 ուսումնական տարեշրջանի նոր աշակերտներու արձանագրութիւնները սկսած են:

Դպրեվանք կ'ընդունուին նախակրթարանի 6-րդ դասարանը աւարտած աշակերտներէն սկսեալ մինչեւ վերի կարգերու աշակերտներէ: Դպրեվանք յաճախել փափաքողները տեսչութեան հետ կրնան կապ հաստատել հեռաձայնելով հետեւեալ թիւերուն՝ +961 71 752259 կամ +961 71 912832:

ՏԵՍԶՈՒԹԻՒՆ ԴՊՐԵՎԱՆՔ

Խորհրդարանի արտաքին յարաբերութիւններու յանձնախումբը, որուն քարտուղարն է Զայկական Երեսփոխանական պլոքի ներկայացուցիչ Յակոբ Բագրատունին, երէկ գումարեց նիստ մը, որուն ներկայ գտնուեցան Լիբանանի մէջ ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղարի յատուկ ներկայացուցիչ Օմրան Ռիզակ եւ անոր աշխատանքային խումբը:

Նիստին ներկայ էին նաեւ պաշտպանութեան նախարարի, Զարուի խորհուրդի, Բարգաւաճման ու վերա-

շինութեան խորհուրդի եւ Եւրոպական Միութեան ներկայացուցիչները:

Ժողովը քննարկեց տունդարձ կատարող տեղահանութիւններու մարդասիրական օժանդակութեան թղթածրարին ու կանուխ ոտքի կանգնելու ծրագիրը:

Յանձնախումբի նախագահ, երեսփոխան Ֆատի Ալմէ ժողովի աւարտին յայտնեց. «Զանդիպումին նպատակն էր գնահատել կարիքները եւ ճշգրիտ կերպով որոշել անոնց մարդասիրական օգնութեան ջանքերու ծաւալները: Պարոն Օմրանէն իմացանք, թէ տեղահանութիւններուն համար կայ շուրջ մէկ միլիառ տոլարի օգնութեան խնդրանք, սակայն ատոր մեծ մասը ապահովելու հարցին մէջ դժուարութիւններ կան: «Խօսուեցան անհրաժեշտ պահանջներուն մասին եւ որոշուեցաւ, թէ բոլոր վերադարձողներուն համար այսօր ի՞նչ պիտի կատարուի եւ ի՞նչ պիտի իրականացուի»:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԵՄԻՐՃԵԱՆԻ մահուան քառասունեան առիթով հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 4 հոկտեմբեր 2026-ին, Նոր Ատա-նայի Ա. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ա. պատարագի:

ԱՆԱԿԻՏ ԱԾԵՍԵԱՆԻ մահուան Ա. տարելիցին առիթով հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 4 հոկտեմբեր 2026-ին, Պուրճ Զամուտի Զայ կաթողիկէ Ա. Փրկիչ եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ա. պատարագի:

ՄԱՐԱՇԻ
ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ
ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
ԱՆՎՃԱՐ ԴԱՍԵՐՈՒԱՅՔ

Սիրելի՛ հայրենակիցներ, մեր նախնիներուն սուրբ եւ տոհմիկ ասանդութիւնները պահելու համար եւ զանոնք նորահաս սերունդին փոխանցելու մտարդութեամբ, հայկական ասեղնագործութեան իւրայատուկ դրսեւորումներէն՝ Մարաշի ասեղնագործութեան անվճար դաշնութեցը մը պիտի կայանայ միութեան տիկնանք յանձնախումբի կազմակերպութեամբ: Ձեռագործը ուսուցանողն է տիկին Տիգրանուհի Ժնիպաշեանը: Դասընթացը պիտի սկսի 6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻՆ, միութեան «Գերմանիկ» սրահին մէջ, Պուրճ Զամուտ, երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը, երեկոյեան ժամը 6:00-էն 7:00՝ մէկ ամսուան տեւողութեամբ:

Փափաքող կիները կրնան կապ հաստատել միութեան գրասենեակին հետ, ամէն օր բացի շաբաթ օրերէն, հեռաձայնելով կէսօրէն ետք ժամը 2:00-էն 5:00, հետեւեալ թիւին՝ 01-269937, կամ տիկնանց միութեան անդամուհիներուն՝ 70-165973, 70-493270:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՐԱՇԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ
ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԻՆՉՈ՞Վ Է ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԸ ԽԱՆԳԱՐՈՒՄ ՀՀ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆԸ

Յայաստանի Ազգային ժողովում սեպտեմբերի 15-ի բանալվեճը առաջին հայեացքից կարող էր թուալ հերթական կոշտ քաղաքական հակադրություն, սա-կայն իշխանական պատգամաւոր Արման Եղոյեանի ձեւակերպումները հարցը տեղափոխեցին աւելի լայն հարթութիւն՝ ինչպիսի՞ սահմաններ պէտք է ու-նենայ քաղաքական պայքարը ժողովրդավարական պետութիւնում:

Եղոյեանը յայտարարեց, որ՝ «Դաշնակցականու-թիւնը պէտք է մինչեւ արմատները արմատախիլ արուի հայ քաղաքական մտքից», իսկ ՅՅԴ-ի անդամ, «Յայաստան» դաշինքի պատգամաւոր Զրիստիւն Վարդանեանը պէտք է լինի «վերջին դաշնակցակա-նը»:

Ի՛նչ է, ըստ եութեան, ենթադրում «Դաշնակցա-կանութիւն» ասելով, որը, Եղոյեանի ձեւակերպ-մամբ, պէտք է «արմատախիլ արուի» հայ քաղաքա-կան մտքից:

Դաշնակցութեան քաղաքական ինքնութեան հիմ-քում ազգային գաղափարն է՝ հայրենիքը որպէս բարձրագոյն արժէք, ազգային ինքնորոշումը, ան-կախ պետականութիւնը եւ ազգային նպատակների իրագործումը: Այդ պատկերացման մէջ կարելոր տեղ ունի նաեւ Յայ առաքելական եկեղեցին՝ որպէս ազգային ինքնութեան եւ արժէքների պահպանման ու փոխանցման առանցքային կառոյց:

Կուսակցութեան ծրագրում ամրագրուած են նա-եւ «Յայ դատ»-ի լուծման եւ «Ազատ, անկախ ու միա-ցեալ Յայաստան»-ի կերտման նպատակները:

Այս գաղափարները ՅՅԴ-ի համար միայն տեսա-կան չեն եղել. 1918 թուականին Դաշնակցութիւնը կարելոր դեր է ունեցել Յայաստանի Ա. Յանրապե-տութեան կերտման գործում՝ անկախ պետականու-թեան գաղափարը վերածելով քաղաքական իրակա-նութեան: Դետագայում այդ ազգային օրակարգի կարելոր ուղղութիւններից են դարձել Արցախի ինք-նորոշման, այսօր արդէն՝ վերադարձի իրաւունքի, Յայոց ցեղասպանութեան ճանաչման ու հետեւանք-ների յաղթահարման, ինչպէս նաեւ Յայ առաքելա-կան եկեղեցու պահպանման եւ նրա ազգային դերա-կատարութեան պաշտպանութեան հարցերը:

Դետեւաբար ազգային գաղափարի գոյութիւնը ինքնին ինչո՞ւ պէտք է դիտարկուի որպէս Յայաստա-նի պետականութեան եւ ինքնիշխանութեան համար խոչընդոտ: Ինչո՞ւ է հենց ազգային գաղափարն ու դրա վրայ կառուցուած քաղաքական աւանդոյթը ներկայացում որպէս այն, ինչը պէտք է «արմատա-խիլ արուի» Յայաստանի քաղաքական մտքից: Եւ եթէ ազգային գաղափարը դիտարկւում է որպէս Յա-յաստանի պետականութեան եւ ինքնիշխանութեան համար խոչընդոտ, ապա ո՞րն է դրա հիմքում ընկած պատճառաբանութիւնը:

Արդե՞օք Յայաստանի ներկայիս իշխանութեանը խանգարում են ազգային գաղափարները: Եթէ ո՛չ, ապա ինչո՞ւ պէտք է այդ գաղափարները կրող՝ աւե-լի քան մէկդարեայ քաղաքական աւանդոյթը «ար-մատախիլ արուի»: Իսկ եթէ այո՞, ապա ո՞րն է այդ գաղափարների հակասութիւնը ներկայիս իշխանու-թեան քաղաքական օրակարգին:

Հէնց այս **համատեքստում** «արմատախիլ անել» ձեւակերպումը ստանում է առանձնայատուկ նշա-նակութիւն: Խօսքը պարզապէս քաղաքական քննա-դատութեան մասին չէ, այն քաղաքական ուժի եւ գա-ղափարախօսութեան՝ քաղաքական դաշտում գոյու-թեան իրաւունքի մասին: Առաւել կարելւոր է, որ այս խօսքերը ինչեցին ոչ թէ քաղաքական հանրահաւա-քի կամ կուսակցական միջոցառման, այլ Յայաստա-նի Ազգային ժողովի ամպինոյից՝ իշխանական պատ-գամաւորի կողմից:

Առանձնայատուկ ուշադրութեան է արժանի Եղո-յեանի մէկ այլ ձեւակերպում, ըստ որի՝ Զրիստիւն Վարդանեանը պէտք է լինի «հայ քաղաքական կեանքի վերջին դաշնակցականը»։ Նա նաեւ յայտա-րարեց. «Ձեր քաղաքական ուժը պէտք է վերջանայ: Ձեր գաղափարական ուղղութիւնը պէտք է վերանայ: Դուք չպետք է ունենաք շարունակութիւն»:

Զրիստիւն Վարդանեանը պարզապէս մասնաւոր անձ չէ: Նա Յայաստանի Գանրապետութեան քաղա-քացիների կողմից ընտրուած Ազգային ժողովի պատգամաւոր է, իսկ նրա քաղաքական պատկանե-լիութիւնը բացայայտ եւ օրինական քաղաքական գործունեութեան մաս է:

Ուստի, երբ գործող իշխանութեան ներկայացու-ցիչը երկրի բարձրագոյն ամպինից յայտարարում է, որ գործող քաղաքական ուժի ներկայացուցիչը պէտք է լինի «վերջին դաշնակցականը», այդ ձեւա-կերպումը դժուար է դիտարկել միայն որպէս կոշտ քաղաքական քննադատութիւն: Նման յայտարարու-թիւնը տուեալ քաղաքական ուժի եւ նրա անդամնե-րի նկատմամբ ուղղակիօրէն սպառնացող եւ ահաբե-կող բնոյթ ունի՝ պարունակելով քաղաքական հե-տապնդման, ճնշման եւ վերացման վտանգի վերա-բերեալ յանցաւոր բնոյթի տարրեր:

Եթէ այսօր իշխանութիւնն իրեն իրաւունք է վերա-պահում որոշելու, թէ ո՞ր քաղաքական գաղափարա-խօսութիւնը եւ դրա կրողները պէտք է վերանան քա-ղաքական կեանքից, պարզապէս այն պատճառով, որ իրենց քաղաքական քիմքին յարմար չեն, ապա ո՞ր չափանիշով է որոշուելու, թէ յաջորդը ո՞րն է լինե-լու:

Այս հարցն ունի նաեւ յստակ սահմանադրական հիմք: ԴՅ սահմանադրութեան 8-րդ յօդուածը ամ-րագրում է. «Յայաստանի Գանրապետութիւնում երաշխաւորում են գաղափարախօսական բազմա-կարծութիւնը եւ բազմակուսակցական համակար-գը»:

ԱՐՄԱՆԸ ՍՈՒԾՈՅԱՆ Մանկավարժ, սփիւռքագետ

Շառ.ը՝ էջ 6

ՏԵՍԱԿԵՏ

ԱՆԿԵՂԾՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԸ ԶՐԲԱԺԱՆԻ ԱՌԱՋ ՍՓԻՒԹԵԱՆ ԶԱՅՆԸ

Մտքիս մէջ չկար հայ ինքնութիւնն ու Յայաստանը իրարմէ անջատել կամ տարբերել: Սակայն ներկան իր սուր պահանջները կը բերէ սեղանին՝ մեր կամքէն անկախ: Եւ կը հաւատամ, որ բոլորս անկեղծութիւնն ու մանաւանդ բարոյական բարձրութիւնը պարտա-ւոր ենք ունենալ՝ շղարշները վերցնե-լու, աչքերը բանալու եւ լուրջ գնահա-տականի ենթարկելու մեր առջեւ բաց-ւած իրողութիւնները:

Կայ երկու ճանապարհ՝ խաչմերուկ, ջրբաժան թէ անդունդ: Եթէ ջրբաժան է կամ խաչմերուկ, ապա ուղի մը կը բա-ցուի մեր առջեւ, իսկ եթէ անդունդի ծայրին ենք, ապա այդ ալ մեզ կը տա-նի ճամբով մը: Երկուքն ալ անգիր են, երկուքն ալ կը տանին նոր վայրեր՝ կա-տարելապէս անձանօթ վայրեր: Յամե-նայն դէպս հիմա, խաչմերուկին կամ անդունդին կանգնած, ժամանակն է՝ մարտավարական նահանջ ընելու, վե-րաիմաստաւորելու մեր հաւաքական կեանքը, ճախրելու կամ անդունդ գո-րուելու: Ընտրութիւնը ընթերցողինն է, ընտրութիւնը մերն է:

Կը գրեմ՝ մեկնելով սփիւռքի 2026 թուականի խորհրդաժողովին հետեւող քննարկումներու **համատեքստին**: Ախ-տաճանաչումները ցաւցնող են ու կոտ-րող, իսկ առաջարկուող լուծումները՝ անորոշ: Կը գրեմ Զրայր Պալեանի 18 սեպտեմբերի յօդուածի՝ «Քաղաքա-ցիութիւն, հոգեխոց եւ սփիւռք. Յայաս-տանի առաջարկած բնակութեան պա-հանջը՝ համեմատական հայեցակե-տով» խորագիրին ներքոյ:

Վերջին ութ տարիներուն ընթացքին հաւաքական մեր պատմութիւնը, իսկ 2020 թուականին՝ Արցախի կորուստը, իւրաքանչիւր հայու համար **թեքքունիք** իրադարձութեան ժամանակներ էին. ըջդարձարկային երկու կէտեր ոչ միայն Յայաստանի Գանրապետութեան, այլ նաեւ՝ ողջ հայկական սփիւռքին հա-մար: Անկիւ մը ինքնութեան կազմա-քանդման նախասկիզբն էր, ուր հայ ըլ-լալու տարրերը մէկ առ մէկ փուլ կու գային, ինքնութեան բոլոր ստորոգելի-ները՝ լեզուն, մշակոյթը, ընտանիքը, Եկեղեցին, հաւատքն ու բարոյական համակարգը զանգուածաբար հարցա-կանի տակ առնուելով՝ կը խորտակ-ւէին: Այս գործընթացը կը շարունակ-ւի անխափան:

Խօսակցութիւններն ու վեճերը կը դաժնան երկու առանցքի շուրջ՝ նոր ճամբայ բերել, կամ անդունդի եզրէն ցատկիլ դէպի կործանում: Սփիւռքի համար քննարկման առանցքը կը հան-դիսանալ վերջին 36 տարիներու որ-դեգրուած քաղաքական ուղին՝ «Դեպի Երկիր» շարժումը, անկիճեւի նուիրու-նը հայրենիքին, որուն կը զուգորդուէր ջայլամի քաղաքականութիւնը: Յայաս-տանեան ներքաղաքական կեանքի յու-սալիւորեան հաւատալով, սխալները չտեսնելու տալով եւ իշխանական շըը-քանակներու կողմէ հայկական պա-հանջատիրութեան նշաձողը իջեցնելու անխնւշ ճիգերը թերագնահատելով՝ յուսացինք, որ ձեւով մը կը հասնիք մեր երազածին:

Կարելւոր հարցումները յաճախ բազմատարր են. ի՞նչ էր հայրենադար-ծութիւնը, ի՞նչ իրագործեց դէպի հայ-րենիք շարժումը, ի՞նչ կը ներկայացնէ անկիւ այսօր: Ի՛նչ է կապը սփիւռքի եւ Յայաստանի պետութեան ու վարչա-կարգին հետ, ի՞նչ է այս վերջինիս կա-պը սփիւռքի կենսական օրակարգին հետ: Անկիւ, իմ կարծիքովս, քննարկ-ման ամենէն կարելւոր նիւթն է: Սակայն յաճախ հարցադրականները կը մնան մա-կերեսային, պատրաստի պատաս-խանները կը տրուին՝ նայած ի՞նչ է նպատակը՝ մէկ կողմի դիրքորոշումը արդարացնել, թէ՛ խնդրայարկց դարձը-նել միւս կողմի կեցուածքն ու մօտե-ցումները:

Կան պահեր, երբ գոյութեանաբանա-կան տազանափ մը շուրջ հակադիր խօսքերու քննարկումը կրնայ նպաս-տել պարզաջուման գործընթացին:

Մեր երազն էր ստեղծել բնական ազգ, բնական պետութիւն կամ նուա-զագոյնը՝ մասնակցիլ անոր ստեղծու-նի զարգացման: Զայրենեաց տան գա-ղափարը տասնամեակներու անհնա-րութենէն ետք, վերջապէս միւս ու արիւն ուներ: Բնականին ձգտելու մեր հաւաքական երազը շատերու համար կռապաշտութիւն կամ դիցապաշտու-թիւն կը համարուէր: Սակայն խնդիրը միայն նիւթական հայրենիքը չէր. երագին միւս ու արիւն տալու կողքին, հայրենիքի «բնականացեան» կողքին, կար նաեւ ազգի բնակչութեան բնա-կանացումը՝ յար ու նման մնացեալ բո-

լոր ժողովուրդներուն: Մոռնալով, որ, Զրայր Պալեանի բառերով, ժառանգու-թեան-գաղթի խումբը՝ հոգեխոցի ծա-գումով սփիւռքեան խումբը չէր կրնար սոսկ «բնականացում» տնչալ: Իսկ 20շափեյի նիւթեղէն հայրենիքը՝ Զա-յաստանը, իր անկախացումէն ի վեր այդ ճամբան կը բանար:

Եթէ կ'ուզե՛ք՝ հայաստանեան քա-ղաքական նոր վերնախաւի պահանջը այլ էր. այն կ'ուզէր մեզ **«ազատագրել»** մեր անցեալէն, ձերբազատիլ մեր ծանր պատմութենէ: Ուրեմն ուժաց-ման աննախադէպ նոր ալիք մը ծայր կ'առնէր, այս անգամ բուն Յայաստա-նէն ներս՝ հայկական կենսքը շարու-նակաբար եւ կոպտօրէն ծալելով ու ծրարելով, որպէսզի աւարտի բնակա-նացմամբ: «Դէպի Երկիր»-ը շարժումը ինքըստինքեան կ'երթար այն Յայաս-տանը, ուր աշխարհիկը դարձեր էր ար-դէն, եթէ ոչ՝ հակաքրիստոնեական, ապա՝ ձեւական քրիստոնեականու-թիւն: Քաղաքական մթնոլորտը առա-չէն իսկ օրէն կը զարգանար նիւթակա-նի եւ հոգեւոր Յայաստանի պատկե-րացումներու միջեւ բախման գացող գործընթացներով:

Նիւթական Յայաստանի ապահով-ման ջանքերուն ակամար միացաւ նաեւ սփիւռքը, եւ միասնաբար գացիքը բնականացման եւ հայկական երագի աղճատման ու անդամահատման ու-ղիով: Այս ձեւով մենք մզէ հեռացու-ցինք մեր ինքնութենէն, մեր գոյութիւնը իմաստաւորող աշխարհաընկալումէն: Ետին մնաց հսկայական ծակ մը, հո-գիի դատարկութիւն մը:

Բնականացումը, փոխանակ իրա-գործելու քաղաքական ծրագիրներով, ստացաւ նոր բնոյթ, որ այսօր բացա-յայտ յառաջ կը մղուի՝ անփութու-թեամբ ծամելով ամէն ինչ՝ հայկակա-նութիւնը փոխարինելու համար նոր քաղաքական կոնսով: Փոխել ըստանի-քը, փոխել կիկը, փոխել պատմութիւ-նը, արմատապէս փոխել կեանքի բո-լոր երեսները՝ «կրօնական» նոր իմաստ տալով բաներու, որոնք, կա-րելւոր ըլլալով հանդերձ, հեռու են բուն արժէքներէն, եւ մանաւանդ հակակրօ-նական են: Փայփայուող եւ դաժանու-թեամբ գործարդուող չոր **լիւնթալիզ-մը** դուրս կը մղէ մարդու կեանքը իմաս-տաւորող հոգեկան եւ բարոյական բո-լոր արժէքները: Եւ այս խնձոյքին միա-նալով՝ սփիւռքի հայ մարդը Երեւան կ'երթայ **«Տիգրիկէնտ»** երթալու մտա-ծողութամբ:

Սփիւռքագիտութեան եւ համաշ-խարհային պատմութեան մէջ վաղուց ուսումնասիրուած ու հաստատուած օրինաչափութիւն է, որ մեծ ու կազ-մաւորուած որեւէ սփիւռք վաղ թէ ուշ անխուսափելիօրէն պիտի բախի մայր պետութեան հետ արժեհամակարգա-յին, քաղաքական ու գոյութեանաբա-նական լուրջ հակասութիւններու: Այս խզումը գոյութիւն ունի ի սկզբանէ, քանի որ սփիւռքը՝ որպէս հոգեխոցի ու հեռացման ծնունդ, կը պահպանէ իրաւատերի եւ արմատական բարոյա-կան բարձրութիւնը, մինչդեռ պետու-թիւնը, օրուան գոյատեւման ճնշումնե-րէն մեկնելով, յաճախ կ'ընտրէ փոխ-գիշման ու գործնական «բնականաց-ման» ճանապարհը: Յայկական պա-րագային եւս այսօրուան ցաւոտ ու յանկարծակի թուացող ճգնաժամը բա-ցառիկ կամ միայն մեր ժողովուրդին յատուկ չէ. համաշխարհային միւս մեծ սփիւռքներն անցած են կամ կ'անցնին նմանատիպ ճանապարհով: Սակայն այս իրողութիւնը բնաւ չի նուազեցնէր մեր վիճակի լուրջութիւնը. ընդհանրա-կը, հայութեան համար սա անյետա-ձգելի, հրատապ խնդիր է՝ կասեցնելու ներքին այս փլուզումը, սրբագրելու մեր կրորուսներու ընթացքը եւ վե-րագտնելու մեր պատմական ու հոգե-ւոր կողմնացոյցը, քանի դեռ ուշ չէ:

Ի՛նչ ձեւով սփիւռքի ծրագիրները Յայաստանի մասին խօսեցան հայ մարդու հոգեկանին հետ: Մեր ծրագիր-ները յաճախ կապելով պետական-իշ-խանական ծրագիրին հետ՝ այսօր «Դե-պի Երկիր»-ը կը ներկայացնէ բան մը, որ չկայ: Մեր սփիւռքեան ծրագիրն ու նպատակները ուժացման եզրին, ինք-զինք հակասելով, ի հեճուկս իր իսկ ինքնութեան, նաեւ բռնած են Յայաս-տանի եւ հայկականութեան բնակա-նացման ուղին: Մեր ծրագիրը տարա-ցած է, դատարկուած է իր բովանդա-կութենէն, իսկ բովանդակութիւնը իւ-րացուած է այլոց կողմէ, բռնազաւթը-ւած է այլափոխուած:

ՍԻՒՅԱՆ ԽԱՐՏԱԼԵԱՆ

Շառ.ը՝ էջ 6

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՇԻՆԾՈՒ ԳԳՆԱԺԱՄԸ

Սեպտեմբերի վերջին շաբթուան հայաստա-նեան իրադարձութիւնները ճոխ են. Եւրոպա-կան Խորհուրդի Խորհրդարանական վեիաժողո-ւյի զեկոյցը եւ քննարկումները Զայաստանի խորհրդարանական ընտրութեան մասին, Զայ Եկեղեցւոյ ճգնաժամին մասին կառավարական զեկոյցի հրապարակումը, Զայ դատի յանձնա-խումբերու եւ գրասենեակներու պատասխանա-տուներու խորհրդաժողովը: Բոլորին մասին մա-մուլը լայնօրէն անդրադարձաւ: Կ'ընտրեմ, պա-րագայաբար, Զայ Եկեղեցւոյ «ճգնաժամը»:

Նիկոլ Փաշինեան կը վստահեցնէ, որ իր պա-հանջով ու իրեն ենթակայ հիմնարկի մը կողմէ պատրաստուող զեկոյցին նախագիծը տեսնե-լով, անդրադարձեր է, որ Եկեղեցւոյ ճգնաժամը շատ աւելի խորն է, քան կ'երեւակայի: Չեկոյցը բաղկացած է 67 էջերէ եւ գրեթէ ոչինչ կը պարու-նակէ նախապէս յայտարարուած ու գրուած տե-ղեկութիւններէն տարբեր: Կարելի է ըսել, որ գե-կոյցը կը կրկնէ մամուլով տարածուած, քննու-թեամբ չհաստատուած տեղեկութիւններ եւ բամբասանքներ: Չեկոյցը պիտի ներկայացուի Ազգային ժողովին, որ քննիչ յանձնախումբ մը պիտի կազմէ ուսումնասիրելու համար զայն եւ աշխատանքային գործընթաց մը մշակէ:

Գրուեցան անաւաշի յօդուածներ եւ կատար-ւեցան բազմաթիւ հարցազրոյցներ. շատ քիչե-րու պարագային տեսանք Զայ Եկեղեցւոյ կա-նոններուն համապատասխանող կեցուածքներ: Ինչպէ՛ս եւ Ե՛րբ այժմեական դարձաւ, Զայաս-տանի իշխանութիւններուն համար, Եկեղեցւոյ «ճգնաժամը» վերացնելու պահանջը: Նիկոլ Փաշինեան կ'ըսէ, որ նախապէս ինք կը հիմըւ-ւեր Եկեղեցւոյ եւ պետութեան անջատման սկըզ-բունքին վրայ: Երբ Եկեղեցին խախտեց այդ սկըզ-բունքը՝ քաղաքականութեան միջամտելով, ստեղծեց այն ճնոքը, ուրկէ ներս սողոսկեց Զա-յաստանի գործող իշխանութիւնը: Եկեղեցւոյ վե-րաբերող հարցերը դրուեցան Քաղաքացիական պայմանագիր կուսակցութեան նախընտրական ծրագիրին մէջ եւ ժողովրդային հաւանութիւնն ստանալով խորհրդարանական ընտրութեան միջոցով, դարձան նոր նշանակուած կառավա-րութեան ծրագրի մաս: Քաղաքացիական պայ-մանագիրը ձայներու նոյնիսկ 50 առ հարիւրը չէ ստացած, ինչպէ՛ս կրնայ յաւակնիլ ժողովուրդի մեծամասնութեան հաւանութեան արժանացած ըլլալ: Իսկ ո՞ր մնաց պետութեան եւ Եկեղեցւոյ անջատման սահմանադրական պահանջը:

Օհաննավանքի կարգազուրկ եղած քահա-նան Եկեղեցականներու քաղաքականութեամբ չզբաղուելու մասին կը վկայակոչէ առաքելական 81-րդ կանոնը: Կանոնը քաղաքական դիրքորո-շում չունենալու մասին չէ, այլ Եկեղեցականնե-րուն կ'արգիլէ քաղաքացիական պաշտօններ ստանձնել, որպէսզի ամբողջական կերպով նը-կիրուին իրենց հոգեւոր առաքելութեան: Եկեղե-ցականը քաղաքացի է. ան չի կրնար անտարբեր ըլլալ երկրի ու ժողովուրդի կեանքը տնօրինող քաղաքական դիրքորոշումներու նկատմամբ: Եթէ դիրքորոշում ունի, իր դիրքորոշումը նաեւ բարձրաձայնելու իրաւունք ունի, մանաւանդ երբ տուեալ հարցը կը վերաբերի ազգի ու հայ-րենիքի գոյութեան, ինքնուրոյնութեան, ներկա-յին ու ապագային: Անկիւ չի նշանակէր քաղա-քական գործունեութիւն ունենալ. դիրքորոշումը անպայման գործունեութիւն չ'ենթադրէր:

Նոյնիսկ եթէ Եկեղեցական մը, հրաժարելով իր պաշտօնէն եւ արտօսութիւն խնդրելով վերա-դասէն, քաղաքական գործօն աշխատանքի ձեռ-նարկէ, չի նշանակէր, որ Եկեղեցին ձեռնարկած է քաղաքական գործունեութեան:

Եկեղեցւոյ բարեկարգութիւնը անհրաժէշտ իրողութիւն է: Երբ պայմանները կը փոխուին ու նոր կացութիւններ կը ստեղծուին, Եկեղեցին իր վարչական կառոյցը նոր պայմաններուն պատ-շաճեցնելու պարտաւոր է: Պետական իշխանու-թիւնները, փոխանակ իրենց ձեռնարկելու այդ բարեկարգումները եւ Եկեղեցին կառավարելու յաւակնութիւն դրսեւորելու, կրնան օժանդակել կատարելու անհրաժէշտ փոփոխութիւնները: Կաթողիկոսի փոփոխութեանը հարցերը չեն լուծուի: Եկեղեցւոյ կանոնական իրաւունքը քա-ղաքական շահար

ԶԱՒԱՐԵԱՆԱԿԱՆ

ԶԱՒԱՐԵԱՆԱԿԱՆ

ՄԵՐ ԽՕՍԵԸ

Արարատ լեռը Հայկական Լեռնաշխարհի եւ հայ ազգի հզօրագոյն խորհրդանշներն մէկն է: Անկկա իր էութեամբ մաս կը կազմէ հայկական ինքնութեան: Դարերու ընթացքին հանդիսանալով մեր մշակոյթի, գրականութեան եւ հաւատքի անքակտելի մէկ մասը՝ դարձած է Հայոց պատմութեան վկան:

ՀՅԴ Չաւարեան ուսանողական միութիւնը կը հաստատէ, որ Արարատը սոսկ լեռ մը չէ, այլ Հայկական Լեռնաշխարհի հսկան է, որ սահմանէ անդին կանգնած է իբրեւ վկայ՝ սերունդներուն վստահեցնելու, որ վերադարձ պիտի ըլլայ, եւ հայը կրկին պիտի ցանէ, հնձէ եւ ապրի հայրենի Երկիրին մէջ:

Հայաստանի այսօրուան իշխանութիւնը, գերադասելով թշնամիին հետ բանակցիլը՝ ազգային շահերէն, պատրաստակամութիւն յայտնած է հայ ժողովուրդին մոռցնել տալու մեր արժեքները՝ հայրենի Արցախը, Հայոց ցեղասպանութեան անժխտելի փաստը եւ Հայկական Լեռնաշխարհի հսկան՝ Արարատը:

Այս մասին բազմաթիւ յայտարարութիւններ կատարուեցան՝ յայտնելով, որ Արարատը պետք չէ քաղաքականացնել, որովհետեւ անկկա մաս կը կազմէ հայկական ինքնութեան: Սակայն ՀՅԴ-ՉՈՄ-ը կու գայ յայտնելու, որ ներկայ օրհասական պահերուն հայկական ինքնութեան իրաքանցիւր տարր մաս կը կազմէ Հայաստանի քաղաքական դիրքորոշումներուն: Արարատը պահելը, ինքնութեան պահպանումէ բացի, քաղաքական դիրքորոշման արտայայտութիւն է:

Արարատը Հայկական Լեռնաշխարհի հսկան համարելը յայտարարութիւն է, որ սահմանէ այն կողմ պատմական Երկիրն է:

Յայտարարութիւն է, որ պիտի՝ վերադառնանք:

ԱՐԱՐԱՏ՝ ԵՐԱԶԷՆ
ԳԷՊԻ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Փոքր տարիքէս Արարատը ինծի համար եղած է լեռ մը, որ իր սովորական իմաստէն շատ ւաւելի մեծ նշանակութիւն ունեցած է: Բազմաթիւ անգամներ լսած եմ տարբեր մարդոցմէ Արարատ բարձրանալու իրենց փորձառութիւններուն եւ յուշերուն մասին: Անոց պատմութիւններուն մէջ կային դժուարութիւններ, յաղթանակներ, յօգնութիւն, ուրախութիւն եւ զգացումներ, որոնք միշտ հետաքրքրած ու խոր տպաւորութիւն ձգած են վրաս: Այդ պատմութիւնները լսելով՝ կամաց-կամաց մէջս օր մը ձեւաւորուեցաւ երազ մը: Օր մը ես ալ պիտի բարձրանայի Արարատ եւ պիտի կանգնէի անոր գագաթին:

Տարիներ շարունակ այդ երազը մնաց մտքիս մէջ: Երբեմն անկից հեռու ու գրեթէ անհասանելի կը թուէր, բայց երբեք ամբողջովին չմոռայայ գային: Միշտ ինծի հետ էր այն միտքը, որ օր մը պիտի գայ այդ պահը: Եւ վերջապէս, 2026-ին այդ օրը եկաւ:

Արարատ բարձրանալը ինծի համար պարզապէս լեռ մը մագլցելու փորձ մը չէր: Իւրաքանչիւր քայլի կը զգայի, որ կը մօտենամ ոչ միայն լեռան գագաթին, այլ նաեւ՝ մանկութենէս ի վեր պահած երազիս: Ծամբան ինծի համար դարձաւ պայքար՝ ինքզինքս յաղթահարելու, շարունակելու եւ չեղ-րածարելու: Երբեմն նպատակ մը ունենալը բաւարար չէ, պետք է նաեւ մեջդ ուժ գտնես անոր հասնելու համար:

Վերելքի ընթացքին ամէն մէկ քայլ իր նշանակութիւնը ունէր: Երբ կը նայէի վեր եւ կը տեսնէի դեռ հեռու գտնուող գագաթը, կը մտածէի այն բոլոր տարիներուն մասին, որոնց ընթացքին այս պահը միայն երազ մը եղած էր: Ծամբան շարունակելուն զուգահեռ, այդ երազը աւելի ու աւելի իրական կը դառնար: Այդ պահերուն հասկցայ, որ երբեմն կարելորաբոլոյն ծամբաները այն ծամբաներն են, որոնց վերջնակէտը վաղուց երազած ես տեսնել:

Բայց Արարատը միայն անձնական երազ մը չէր: Անկկա իրեն հետ կը կրէր նաեւ մեր ժողովուրդի պատմութիւնը եւ յիշողութիւնը: Դարեր շարունակ Արարատը հայ ժողովուրդի երեւակայութեան, մշակոյթին եւ ինքնութեան մէջ ունեցած է իւրայատուկ տեղ: Հետեւաբար անոր գագաթին հասնիլը ինծի համար ուներ նաեւ շատ ւաւելի խոր իմաստ: Այն պահուն, երբ կը բարձրանայի, ես գիտէի, որ այս լեռը ինծի համար պարզապէս բնութեան գեղեցիկ հրաշք մը չէ:

Եւ երբ վերջապէս հասայ 5137 մետր բարձրութեան վրայ գտնուող գագաթը, պահ մը կարծես ժամանակը կանգ առաւ: Այդ պահուն դիմացս միայն Արարատը չէր: Դիմացս էր այն երազը, որ տարիներ առաջ ծնած էր մէջս, երբ ուրիշներու պատմութիւնները կը լսէի: Ես այլեւս այդ պատմութիւնները լսող երեխան չէի, ես ինքս դարձած էի այդ պատմութեան մէկ մասը:

Գագաթին կանգնած՝ հասկցայ, որ

այս վերելքին իրական արժեքը միայն այն չէր, որ հասած էի 5137 մետրի: Իրական արժեքը այն էր, որ իրականացուցած էի այն երազը, որ, տարիներ շարունակ պահած էի մէջս: Այդ պահը ինծի համար դարձաւ յիշողութիւն մը, որ, վստահ եմ, ամբողջ կեանքիս ընթացքին պիտի մնայ ինծի հետ: Որքան ալ տարիներ անցնին, պիտի կարենամ ետ նայիլ եւ ըսել, թէ այն երազը, որ երբեմն հեռու կը թուէր, օր մը իրականութիւն դարձաւ:

Արարատը ինծի համար միշտ եղած է մեր ժողովուրդի պատմութեան, յիշողութեան եւ երազներուն կապուած սուրբ խորհրդանշ մը: Այդ պատճառով ալ այդ գագաթին կանգնիլը ուներ զգացում մը, որ դժուար է բառերով ամբողջութեամբ բացատրել: Այդ պահուն զգացի նաեւ, թէ որքան կարեւոր է չմոռնալ մեր երազները, նոյնիսկ երբ անոնք երկար ժամանակ անհասանելի կը թուին:

Եղիշէ Զարեկի խօսքերը այդ պահուն աւելի խոր իմաստ ստացան.

«Աշխարհի անցիկ, Արարատի նման ճերմակ գագաթ չկայ»:

Այսօր, երբ ետ կը նայիմ այդ ճանապարհին, կը հասկնամ, որ որոշ երազներու գեղեցկութիւնը անոնց հասնելուն մէջ չէ միայն, այլ՝ անոնց հասնելու ամբողջ ճամբուն մէջ: Արարատ բարձրանալով՝ ես ոչ միայն գագաթ մը նըւաճեցի, այլ մանկութեանս մեծ երազներէն մէկը իրականութեան վերածեցի:

Այս փորձառութիւնը ինծի սորվեցուց, որ երբ մարդ իր առջեւ նպատակ մը կը դնէ եւ կը հաւատայ անոր, դժուարութիւնները այլեւս միայն խոչընդոտներ չեն ըլլար, այլ՝ ճանապարհի մաս: Արարատի ճանապարհը հիմա դարձած է իմ կեանքիս այն յիշողութիւններէն մէկը, որ պիտի շարունակէ ինծի յիշեցնել, թէ որքան հեռու կըր-նանք հասնիլ, երբ չենք իրաժարիր մեր երազներէն:

Եւ հիմա, այդ երազէն ետք, մէկ բան աւելի հաստատ գիտեմ՝

Երթը կը շարունակուի:

ՎԱՐԱԳ ՊՈՐՈՅԵԱՆ

«ԵՐԲ ՈՏՔԴ ԴՆԵՍ ԱՐԱՐԱՏԻ ԳԱԳԱԹԻՆ,
ԱՐԴԷՆ ՀԱՍԱԾ Կ'ԸԼԼԱՍ ԻՏԷԱԼԻՆ,
ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼԻՆ»

ՍԱԳՕ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ

ՀՅԴ Չաւարեան ուսանողական միութեան հրատարակչական յանձնախումբը հետեւեալ հարցազրոյցը կատարեց միութեան վարչութեան անդամ Սագօ Եագուպեանին հետ, որ պատմեց Արարատ բարձրանալու իր փորձառութեան մասին:

ՀԱՐՏՈՒՄ.- Արարատ բարձրանալու գաղափարը ինչպէ՞ս ծնաւ, եւ ի՞նչը քեզ մղեց այդ ճամբան բռնելու:

ՍԱԳՕ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ.- Նախ նշեմ, որ այս տարուանը Արարատի գագաթ իմ առաջին բարձրանալս չէր, այլ՝ երկրորդ: Առաջին անգամ, երբ Արարատ լեռ բարձրացայ, պարզապէս իմ մէջի հայու երազս էր, որ կ'ուզէի իրականացնել: Անձ մըն եմ, որ չեմ սիրեր խօսքերով բաւարարուիլ, կը սիրեմ խօսքերը գործի վերածել: Երբ կ'երգեմ «Արարատի գլխին դրօշ պիտի դնեմ վաղ թէ ուշ», չեմ սիրեր, որ ատիկա միայն խօսքով ըլլայ, այլ կ'ուզեմ, որ իրականութիւն ըլլայ: Այդ սկզբունքով միշտ ապրած եմ եւ պիտի շարունակեմ ապրիլ: Իսկ այս երկրորդ բարձրանալու գաղափարը երբ ունեցայ, շատեր ինծի ըսին. «Արդէն մէկ անգամ բարձրացած ես, ինչո՞ւ երկրորդ անգամ ալ»: Երկրորդ անգամ որ բարձրացայ, ինծի համար չէ, որ բարձրացայ, այլ առաջին անգամ, երբ որ բարձրացած էի, ուխտած էի, որ երկրորդ չէ, այլ տասը, քսան, հարիւր անգամ ալ պիտի վերադառնամ, եթէ պետք ըլլայ, բայց այս անգամ հետս նոր խումբեր եւ նոր մարդիկ պիտի բերեմ, որովհետեւ Արարատը միայն իմս չէ, այլ՝ ամբողջ հայութեան, ուստի բոլորն ալ պետք է զայն տեսնեն, նուաճեն եւ հասնին անոր գագաթին:

Այս տարուան Արարատ բարձրանալու գաղափարը ծնաւ մէջս, երբ նոյեմբեր 2025-ին Հայաստանի կառավարութիւնը որոշեց, որ հայկական անձնագիրներուն եւ էլեմուտքի այլ փաստաթուղթերու մէջ կնքուած դրոշմէն Արարատի նկարը հանեն: Ներաշխարհիս մէջ այն համոզումը արթնցաւ, որ անոնք կըր-նան վերցնել Արարատի նկարը մեր անձնագիրներուն մէջէն, բայց հայութեան սրտերէն եւ մտքերէն չեն կրնար արմատախիլ ընել: Այդ պատճառով ալ որոշեցի յառաջիկայ ամառ (2026-ին) խումբ մը կազմել եւ անոնց հետ Արարատ լեռ բարձրանալ:

Հ.- Բարձրացման ընթացքին ի՞նչ է ամէնէն դժուար պահը, եւ ի՞նչը քեզի ուժ կու տայ շարունակելու եւ ամէն դժուարութիւն յաղթահարելու:

Ս. Ե.- Այս երկրորդ փորձառութիւնս, ինչպէս որ ըսի, ինծի համար չէր: Դժուար պահ ունեցանք, երբ խումբի անդամներէն ոմանք դժուարութիւն գտան շարունակելու, իսկ մենք կը փորձէինք զանոնք ոգեւորել եւ ուժ տալ: Ըսեմ, որ այդ ալ շատ դժուար չանցաւ, գրեթէ բոլորն ալ խանդավառ էին, բայց որոշ տեղեր կը զգաս, որ բարձրացողը անգոր է, եւ դուն ալ որքան խօսիս, խանդավառես եւ ոգեւորես, չես կրնար օգնել տունեալ պարագային, հոն ազգացի, որ դժուար է նաեւ առաջնորդելու գործը:

Հ.- Ի՞նչ էր զգացումդ, երբ հասար Արարատի գագաթին եւ այնտեղ բարձրացուցիր

զանազան դրօշներ՝ Եռագոյն, Արցախի դրօշ, միութենական դրօշեր, ինչպէս նաեւ ՀՅԴ ՉՈՄ-ի դրօշը՝ առաջին անգամն ըլլալով:

Ս. Ե.- Արարատի գագաթին հասնելու զգացումը բացատրելը ամէնէն դժուար բանն է: Արարատը հայերուն համար կատարելագործման, կատարելաին հասնելու իրագործումն է, կարծես՝ կը հասնիս կատարելաին եւ ամբողջ ազգին խորհրդանշին: Երբ որ դուն ոտքդ անոր գագաթին կը դնես, կարծես՝ դուն արդէն հասած ես խտելին, ճշմարտութեան եւ կատարելաին: Բախտաւորութիւն մըն է, որ կրցած եմ ապրիլ կրկնակի, երկու անգամներուն ալ նոյն զգացումը ունեցած եմ, աներեւակայելի է յուզումը, երբ ոտքդ գագաթին կը դնես, աչքերդ որքա՞ն կը լեցուին եւ լացդ չես կրնար զգալ: Իսկ դրօշակները, որոնք բարձրացան Արարատի գագաթին, բոլոր միութիւններունը, ներառեալ՝ ՉՈՄ-ինը, ուխտ էր ինծի համար, որովհետեւ այս բոլոր դրօշակները այն միութիւններն են, այն կրթական հաստատութիւններն են եւ միութիւններն են այն կուսակցութեան, ուր ես դաստիարակուած եմ, կազմաւորուած եմ, եւ անոնք այդ կատարելաին եւ խտելին արժանի են: Երբ դուն այդ դրօշակը հոն կը բարձրացնես, այսիսքն դուն այդ միութիւնը, այդ դպրոցը, այդ կուսակցութիւնը հոն կը բարձրացնես եւ անոնց տեղը այդ գագաթին վրայ է:

Հ.- Արարատը ի՞նչ կը խորհրդանշէ հայութեան համար: Ի՞նչ պատգամ կը փոխանցես երիտասարդութեան՝ իբրեւ անոր գագաթը նուաճած անձ:

Հարցազրոյցը վարեց՝
ՍԵՐԼԻ ՆԵՄՇԵՅԻՆԵԱՆ
Շաբ.՝ էջ 6

«...ՄԵՃ ՍՊԱՍՈՂ ԼԵՌՆԵՐ»

Կեանքի մէջ կան որոշ փորձառութիւններ, որոնք չեն սահմանափակուիր իրենց նպատակով: Դեպի Արարատ ուղղուած իմ ճամբաս այդպիսին էր: Անկկա ինծի համար ինքնութեան եւ պահանջատիրութեան ուղեւորութիւն մըն էր:

Արարատին առաջին անգամ մօտենալու պահուն զգացի, որ իմ առջեւս պարզապէս լեռ մը չէր: Կարծես իմ ժողովուրդիս պատմութիւնը կանգնած էր դիմացս: Այնքան ծանօթ էր, հարազատ, բայց միեւնոյն ատեն միշտ անհասանելի եղած էր մինչեւ այն առաջին վայրկեանները, երբ վերջապէս կը գտնուէի անոր լանջերուն:

Ես լեռնագնաց եմ: Աշխարհի լեռներուն գագաթները նուաճելու փափաք մը չունի: Իմ նպատակս միայն Արարատն էր, որ ինծի համար աւելի քան լեռ մըն է, անկկա իմ անցեալիս, իմ ժողովուրդիս յիշողութեան եւ իմ ինքնութեանս մէկ մասն է: Անոր մէջ կայ մեր ժողովուրդին ապրած ամբողջ պատմութիւնը՝ մեր կրօնատները, մեր յոյսերը եւ մեր պայքարը: Այդ պատճառով էր, որ ուզեցի բարձրանալ Արարատ. ոչ թէ լեռ մը նուաճելու, այլ իմ պատմութեանս ու արմատներուն աւելի մօտ զգալու համար:

Արարատ բարձրանալը ինծի համար դարձաւ իւրայատուկ փորձառութիւն: Իւրաքանչիւր քայլի կը զգայի, թէ որքա՞ն խոր են մեր արմատները: Անոր վրայ կանգնած՝ ես ոչ միայն իմ ժողովուրդիս վերապրումին վկան էի, այլ նաեւ՝ այն իրողութեան, թէ մենք ինչպէ՞ս կը շարունակենք ապրիլ, աճիլ ու ծաղկիլ որպէս ժողովուրդ: Ես մէկ մասն էի այն պահանջատիր երիտասարդութեան, որ աշխարհին յիշեցուց, թէ այս լեռը իր ժողովուրդին կը պատկանի՝ հոն բարձրացնելով այն դրօշները, զորս ստիպուած էին իրենց հետ

գաղտնի կերպով բարձրացնել: Դրօշներ, որոնք կը ներկայացնեն իրենց ինքնութիւնը, իրենց պատկանելիութիւնը եւ կ'արտացոլացնեն իրենց պայքարի ոգին եւ պատրաստակամութիւնը:

Դժբախտաբար ներկայիս Արարատը մեր յիշողութենէն ջնջելու փորձեր կը կատարուին՝ տրուած ըլլալով, որ ան հայ ժողովուրդի ինքնութեան, պահանջատիրութեան եւ պատմական ժառանգութեան ամէնէն հզօր խորհրդանշներէն մէկն է: Հետեւաբար Արարատ բարձրանալը մեր պատասխանն է բոլոր անոնց, որոնք կը փորձեն պոկել պատմական Հայաստանի խորհրդանշիչը մեր յիշողութենէն: Անկկա մեր դիմադրութիւնն է՝ պատմական անարդարութիւնները բնականոնացնելու դեմ:

Արարատի ուղեւորութիւնը վերջացաւ լեռան վրայ, բայց անոր պատգամը կը շարունակուի իբրեւ դիմադրութիւն՝ պատմական յիշողութեան կրկնմին եւ ինքնութեան նահանջին դէմ: Որքան ալ փորձեն ջնջել մեր պատմական յիշողութիւնը, որքան ալ փորձեն մոռացութեան դատապարտել մեր արմատները, իրողութիւնը անփոփոխ կը մնայ:

ՎԱՐԱԳ ՅԱՇԵՕԼԵԱՆ

ԱՊՐՈՒԾ ՕՐԵՐ

Ե. ՏԱՆԻՔԷ ՏԱՆԻՔ

Ընթերցողին:
«Ապրուած օրեր» անունը նոր չէ: 1948-ին նոյն անունով լոյս տեսած Է Արմէն Գարոյի գիրքը: Այս գրութիւնները անոր շարունակութիւնը չեն, այլ՝ ուրիշ ժամանակի ու սերունդի ապրուած օրեր:

Տարիներու ընթացքին կուտակուած այս յուշերը իմ կեանքիս պատահիկներն են, բայց նաեւ՝ մեր հաւաքական հայկական կեանքէն համեստ մաս մը: Անոց մէջ կան օսմանահայ ընտանիքիս համն ու հոտը, սփիւռքեան ու հայաստանեան իրականութիւնները, հիւնը՝ նորին կողքին: Այս ամառ որոշեցի սկսիլ գրի առնել զանոնց: Յուսամ՝ անոց մէջ դուք ալ ձեզմբ բան մը գտնեց:

Զմիւռնիոյ հայկական թաղամասը, Դալնոցը 1922-ի աղետէն առաջ: Դին բացիկ:

60-ականներու վերջն էր: Աշխարհը արագ կը փոխուէր: Պատերազմները չէին դադորեր, Պաղ պատերազմը իր թափին մէջ էր, իսկ մեծ պետութիւնները՝ հիւլեական գէնքերու մրցավազքի: Դին կարգեր կը քանդուէին, նոր աշխարհ մը կը ծնաւորուէր: Մենք, անշուշտ, այդ բոլորէն շատ բան չէինք հասկընար:

Իմ աշխարհս շատ աւելի փոքր էր: Աղեքսանդրիոյ փոշոտ Ռուշտի թաղամասին մէջ, համեստ երկու ննջասենեակով յարկաբաժին մըն էր: Նասերի Եգիպտոսն էր: Դին կ'ապրէիք՝ քոյրս՝ Մարիլուն եւ ես, մեծ մօրս՝ Ազատուհիին հետ, որուն պատմութիւնը պատմեցի «Կելիպոլի տուն թիւ 54»-ին մէջ: Ծնողքս աշխատանքի բերումով այդ օրերուն ժամանակաւորապէս ծափոն կ'ապրէին: Եւ ի՞նչ էր, անշուշտ, զմիւռնիացի մեծ հայրս՝ Տիրան Գալֆայեանը: Այս յուշը Տիրանի մասին է:

Տիրանը Սուրեն եւ Մալվինա Գալֆայեաններու երեք տղոց կրտսերն էր: Ծնած էր Զմիւռնիա՝ Եգեականի այդ բազմազգ նաւահանգիստը, ուր հայեր, յոյներ, թուրքեր, հրեաներ ու եւրոպացիներ սերունդներ շարունակ կողք կողքի կ'ապրէին: Զաղաքին մէջ տարբեր լեզուներ կը լսուէին, իսկ նաւահանգիստը Զմիւռնիան կը կապէր ամբողջ Միջերկրականին: Դայկական, յունական, հրեական, իսլամական եւ եւրոպական թաղամասերով Զմիւռնիան նաեւ առեւտուրի մեծ կեդրոն մըն էր, ուր քրիստոնեայ համայնքները տնտեսական ու մշակութային աշխուժ կեանք ունէին:

Անոր երկու մեծ եղբայրները՝ Էտմոնն ու Անթուանը, Եւրոպա ուսանած էին: Տիրանը հազիւ վեց-եօթ տարեկան էր, երբ 1922-ի սեպտեմբերին իրենց այդ աշխարհը մէկ օրէն միւսը վերջ գտաւ:

Սեպտեմբեր 9-ին, յունական բանակի պարտութենէն ու նահանջէն ետք, քեմալական ուժերը մտան Զմիւռնիա: Նաւահանգիստին մէջ բրիտանական, ֆրանսական, իտալական եւ ամերիկեան ռազմականեր կային, բայց քաղաքին հայ եւ յոյն բնակչութիւնը պաշտպանող բանակ այլեւս չկար: Յունական բանակը արդէն հեռացած էր, իսկ դաշնակից պետութիւնները պատրաստ չէին քեմալական ուժերուն դէմ նոր պատերազմի մը մէջ մտնելու: Չորս օր ետք սկսաւ մեծ հրդեհը: Զաղաքին հայկական եւ յունական թաղամասերուն մեծ մասը կործանեցաւ, եւ հազարաւորներ փրկութեան ճամբան փնտռեցին ծովուն վրայ:

Անոնք մէկն էին հազարաւոր հայ եւ յոյն ընտանիքներէն, որոնք սերունդներ շարունակ ապրած էին արեւմտեան Անատոլիոյ Եգեական ափերուն եւ հիմա բռնի կը քշուէին իրենց տուներէն:

Տիրանի երկու նահատակ եղբայրները՝ Էտմոն-Գալուստ եւ Անթուան:

Այդ օրերուն Տիրանի երկու մեծ եղբայրները թուրքերուն կողմէ տարուեցան եւ այլեւս երբեք չվերադարձան: Դայրը՝ Սուրենը, ժամագործ էր: Տիրանը ծնողքին հետ կրցաւ Զմիւռնիայէն մեկնող վերջին նաւերէն մեկը հազիւ բարձրանալ եւ հասնիլ Յունաստան:

Տարիներ ետք հայկական թաղամասին հետքերն ալ պիտի անհետանային: Պատմաբան Էլիսոր Մորաքի ուսումնասիրութեան համաձայն, 1920-ականներու վերջաւորութեան Զմիւռնիոյ քաղաքապետարանը բռնագրաւեց հրդեհուած շրջանի հողերը, ներառեալ՝ հայկական կալուածները, որոնց հատուցումները իրենց տէրերուն չհասան: 1930-ականներուն այդ տարածքին մէկ մասը դարձաւ այսօրուան Զիլթիւրփարը: Իսկ 1941-ին Թուրքիոյ պետական գանձարանը պահանջեց հայկական կալուածներուն հատուցումները՝ 1922-ի «Լքեալ գոյքերու» օրէնքին հիման վրայ: Այսպէս, Տիրանի ընտանիքին ետին ձգած աշխարհը ոչ միայն այրած էր, այլեւ անոր հողերն ու սեփականութիւններն ալ անցած էին ուրիշի ձեռքը:

Այս օրերուն ամառները Սալոնիկի կողմերը կ'երթային: Եր-

բեմն ծովուն կը նայիմ ու կը մտածեմ, որ Զմիւռնիան միւս կողմն է: Նոյն ծովն է, գոր մեծ հայրս փոքր տարիքին անցած էր՝ առանց գիտնալու, որ այլեւս տուն պիտի չվերադառնար:

Աղեքսանդրիոյ մէջ գաղթականներու կեանքը տարբեր էր Պելոքսի կամ Դալիպի գաղթականներէն: Աղքատ ընտանիքներէն շատեր քաղաքին շէքերուն տանիքներուն կառուցուած փոքր սենեակներու մէջ կը տեղաւորուէին: Գալֆայեաններն ալ այդ պայմաններուն մէջ սկսան իրենց նոր կեանքը: Բայց Տիրանին համար ծնողքին հետ այդ նոր կեանքը երկար չտևեց: Տասնեօթ տարեկանին արդէն երկուքն ալ կորսնցուցած էր: Երկու գաւակներու կորուստը, գաղթը եւ աղքատութիւնը ծանր նստած էին անոնց վրայ: Տիրանը, դեռ պատանի, միակ մնացած էր Աղեքսանդրիոյ մէջ:

Բայց նոյն այդ տանիքներուն վրայ ուրիշ պատմութիւն մըն ալ կը սկսէր:

Երիտասարդ Տիրանը՝ իր տանիքին վրայ, Աղեքսանդրիա:

Ազատուհի՝ իրենց տանիքին վրայ, Աղեքսանդրիա:

Ազատուհի՝ իրենց տանիքին վրայ, Աղեքսանդրիա:

Տիրան եւ Ազատուհի Գալֆայեաններու համեստ հարսանիքը, Աղեքսանդրիա 1935:

Տիրանն ու Ազատուհին ամուսնացան եւ միասին սկսան իրենց կեանքը: Դիւրին տարիներ չէին: Երկուքն ալ գաղթական ընտանիքներէ եկած էին, եւ ունեցածնին քիչ էր: Բայց Տիրանը աշխատեցաւ, կամաց-կամաց ոտքի կանգնեցաւ եւ տարիներու ընթացքին հասաւ մինչեւ սեփական գործ ստեղծելու: Ան Եգիպտոսի մէջ մէկի արտադրութեան գործարան մը հիմնեց: Զմիւռնիայէն վեց-եօթ տարեկանին փախած, Յունաստանի մէջ ախոռի մը մէջ աշխատած եւ տասնեօթ տարեկանին որբ մնացած տղան իր ընտանիքին համար նոր կեանք մը կառուցած էր:

Տիրանն ու Ազատուհին ունեցան երեք զաւակ՝ Մալվինան, Մարիզը եւ Զոնը: Զոնին պատմութեան դեռ պիտի վերադառնամ: Անոնց երեք զաւակներէն պիտի գային տասը թոռներ, ապա՝ ինը ծոռներ:

Այդ տարիներէն պատկեր մը մնացած է մտքիս մէջ: Երբեմն մեծ հօրս հետ պատուհանէն կը դիտէիք մայր պողոտան: Օր մը Նասերը կ'անցնէր՝ հազարաւոր համակիրներով շրջապատուած: Ամբխը կը ծածանէր դրօշները, ոստիկաններ կային, պատառներ, աղմուկ, եւ ամէն կողմէ նոյն բացագանչութիւնը կը բարձրանար:

Կամալ Ապտել Նասերը՝ Աղեքսանդրիոյ փողոցներուն մէջ, համակիրներու բազմութեան մէջ:

«Դոգիով ու արեամբ քեզ կը պաշտպանենք, ո՛վ նախագահ»:

Իսկ ես՝ երկու տարեկան լակոտ մը, այդ բոլորէն հիացած՝ կը ծափահարէի: Դրօշները, ամբոխին ձայները, ոստիկաններն ու պատառները զիս կը զուարճեցնէին: Աղաք ազգայնականութեան մեծ առաջնորդ Նասերը, երեւի՝ առանց գիտնալու, այդ տարիքէս արդէն տպաւորած էր զիս: Մեծ մայրս ալ առիթն կ'օգտուէր: Մինչ ես պատուհանէն դուրս կը նայէի ու կը ծափահարէի, ան պատառ-պատառ միս կը խոթէր բերանս: Ուրիշ ձեւով չէի ուտեր:

Տիրանին կեանքը կրնար ուրիշ ուղղութեամբ ալ երթալ: Ներգաղթի տարիներուն ան մտածած էր Դայաստան փոխադրուիլ, ինչպէս՝ Եգիպտոսի շատ հայեր: Նաւերը Աղեքսանդրիայէն կը մեկնէին: Բայց վերջին վայրկեանի դժուարութեան մը պատճառով չյաջողեցաւ:

Եգիպտոսի շուկաներուն մէջ ոչ իսլամները՝ հայերը, յոյները եւ իտալացիները, յաճախ «խառակա» կը կոչուէին: Տեղացիներէն շատեր, մանաւանդ՝ հայ արհեստավարներուն հանդէպ, յարգանք ունէին: Անոնք իրենց հետ բերած էին իրենց արհեստներն ու արուեստները եւ նպաստած՝ երկրի տնտեսութեան զարգացման:

Օր մը մեծ հօրս արաբ գործարարները վազելով եկած եւ Տիրանին ըսած էին, թէ շուկային մէջ Լիբանանէն եկած ուրիշ հայ «խառակա» մը կար: Դայրս՝ Փոլն էր: Այդ կէսօր Փոլը մեծ հօրս տունը ճաշի հրաւիրուեցաւ: Ծաշը ֆրանսական coq au vin էր: Ուրֆացիի զաւակ լիբանանահայ հայրս, որ տունը չի քեֆթեթով, հում ճիւղերով եւ պատիճանք քեպապով մեծցած էր, հիացած էր այս զմիւռնիացի ընտանիքին եւրոպական ճաշակին վրայ: Դարցոյց:

- Այս ճաշը ո՛վ պատրաստած է: Ծառ համեղ է:
- Օ՛ր, մեր աղջիկը՝ Մալվինան, պատասխանեց մեծ մայրս, որ խոհանոցն է:

Կռահեցիք: Մեծ հօրս եւ մօրս սիրահարութիւնը տանիքէ տանիք սկսած էր, իսկ ծնողքիսը՝ coq au vin-ի վրայ, եւ շուտով շարունակուած էր երկար ամիսներու նամակագրութեամբ:

Կիրակի օրերը մեծ հայրս՝ Տիրանը, մեզ Աղեքսանդրիոյ Նուզհա կենդանաբանական պարտէզը կը տանէր իր եգիպտական արտադրութեան «Ռամսէ» ինքնաշարժով: Երբեմն ալ զիս հետը գործարան կը տանէր, եւ ես շատ կը սիրէի ի՞նչ երթալ: Այսօր զարմանքով ետ կը նայիմ: Ուսում չստացած մեծ հայրս, այդ վերապրող սերունդի ուրիշներու նման, ինքնաշխատութեամբ սովորած էր իր գործարանին մեքենաները ծրագրել, գծել եւ կառուցել: Կարծեմ արտադրութեան հանդէպ սերս ալ ի՞նչ՝ այդ մեքենաներուն մէջ ծնաւ:

Կիւզել մեծիկներս՝ Տիրան եւ Ազատուհի Գալֆայեանները, Աղեքսանդրիա:

Տարիներ ետք պիտի ըստրարա-րուեստական ճարտարագիտութիւնը (industrial engineering)՝ առանց թերեւս գիտակցելու, թէ անոր առաջին սերմերը մեծ հօրս գործարանին մէջ ցանուած էին:

ՆՇԱՄԱՐ

ԱՐԳԻՇՏԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ՝ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՄԱՐԶԻԿԸ

Երեկ հայաստանեան լրատուական կայք մը բացի, եւ դիմացս ելաւ բաւական երկար լուր մը, որ կ'անդրադառնար Երեւանի բանակայիններու խմբապետ եւ այժմ Հայաստանի ազգային խումբին հետ լաւ ելոյթներ ունեցող Արգիշտի Պետրոսեանին:

Հետաքրքրականը այն է, որ նիւթը հրապարակած լրագրողը նշած է, որ Պետրոսեան անսովոր ճանապարհ մը կտրած է՝ հասնելու համար հաւաքական: Ան իր սերունդի գլխաւոր տաղանդներէն մէկը չէր նկատուած, երբեք բարձր գինով փոխանցումի արժէք չէ ունեցած, չէ խաղցած Հայաստանէն դուրս երուպական գլխաւոր լիկաներէն մէկուն մէջ եւ իր ասպարէզը միայն հայկական խումբերու անցուցած է:

Լրագրողը նոյնիսկ տեղադրած էր Արգիշտիի նկարը՝ ՅԱՐԸՄ-ի Ներկայացուցչական խումբին շապիկով՝ նշելով, որ ՅԱՐԸՄ-ի խումբը պայքարած էր բարձրակարգ առաջին դասակարգ (2015-ին) եւ մէկ կէտով ետ մնացած Սաժեսէն:

Արգիշտի Լիբանանի մէջ աւելի համակիր ունեցած էր եւ ծանօթ, քան հայրենիքի մէջ: Ան օրինակելի մարզիկ մըն էր, եւ շնորհիւ իր նուիրումին կրցաւ վերադառնալէ ետք խաղալ Արարատի հետ, ապա Միացաւ Արցախ խումբին, որ աւելի ուշ Նոա կոչուեցաւ այնուհետեւ՝ Երեւան խումբին հետ:

Այդ տարուան ազգային խումբը հեռու կը թուէր ըլլալ, բայց ան վերադարձաւ բարձրագոյն դասակարգ Վանի հետ: 29 տարեկանին ան միացաւ Երեւանի բանակայիններուն, որ ամենադաւանդ կը բաղկանար երիտասարդ ֆուլթայլիստներէ, որոնք 18-էն 20 տարեկանին կը ծառայէին բանակին: Ան ոչ միայն խումբին խմբապետն էր, այլ նաեւ իր շուրջի երիտասարդ տղոց օրինակ կը դառնար եւ կ'օգնէր անոնց զարգացման:

Ան իր կարգին յառաջացաւ իր խմբակիցներուն

ԿԱՐՈ Կ.

Դ. ՂԱՍԿԱՐԳԻ ՏԻՏՆՈՍԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ՝ ՀՄԸՄ ՊԵՅՐՈՒԹ - ՇԱՊԱՊ ՊԸՐԺ

Այս կիրակի, յետմիջօրէի ժամը 15:00-ին, Պիամոնոնի «Ամին Ապտէ Նուր» մարզադաշտին վրայ ՀՄԸՄ Պէյրութ պիտի մրցի Շապապ Պըրժի դէմ՝ վճռելու Դ. դասակարգի պիտոյեանի տիտղոսը:

Հետաքրքրական է, որ Պէյրութի շրջանի պիտոյեանը՝ ՀՄԸՄ պիտի մրցի Լեռնալիբանանի շրջանի պիտոյեան Շապապ Պըրժի դէմ:

Երկու խումբերն ալ իրենց խմբակներուն առաջին դիրքերը գրաւած էին եւ արդէն իսկ ապահոված Գ. դասակարգի իրենց տոմսերը: 4 խումբեր բարձրացան Գ. դասակարգ: ՀՄԸՄ-ի ու Շապապ Պըրժի կողքին բարձրացան նաեւ Հաւաքականի փոխախաղիչ Ռայան Սարաֆանտը եւ 3-րդ դիրքը գրաւած Դատիր Հարիսը: Հարաւի շրջանի պիտոյեան Նըժմէ Մաարաքէ չէր կրցած բարձրանալ Գ. դասակարգ՝ մնալով Դ. դասակարգ:

Այս մրցումը պիտի ըլլայ տիտղոս մը եւս՝ աւելցնելու համար ՀՄԸՄ Պէյրութի տղոց պատմութեան եւ անշուշտ ակումբի յիշատակի պահարանին մէջ:

Համակիրները առիթ ունին կիրակի օրով ձրիաբար մեկնելու դաշտ եւ քաջալերելու ՀՄԸՄ Պէյրութի

ՈՒՍԱԼ

ՌԻԱՏԻ ԻՐ 3-ՐԴ ՄՐՅՈՒՄՆ ԱԼ ՅԱՂԹԵՑ

Լիբանանի եւ Ռուսի վերջին երկու տարիներու պիտոյեան Ռիատի տակալին կը շարունակէ իր յաղթարշաւը: Ան հակառակ բացակայներուն եւ 16 կէտերով ետ մնալուն կրցաւ 11 կէտերու առաւելութեամբ յաղթել Սելուտական Արաբիոյ Իթթի-հատին՝ 87-76 արդիւնքով:

Տոնավըն Ուիլիամս 33 կէտ նշանակեց 2 պլոքներու կողքին, մինչ Ալի Մանսուր 15 կէտ եւ 10 էսիսթ ձեռք ձգեց՝ 4 սթիլ ալ կատարելով: Սիբ Ռեսթ 14 կէտ եւ 3 սթիլ կատարեց, մինչ Հայկ Կեօքճեան 13 կէտ եւ 6 ռիպաուստ ձեռք ձգեց: Զարմի Չէյնուն 8 կէտ եւ 9 ռիպաուստ ձեռք ձգեց: Առանց Չաք Լոֆթընի եւ Ամիր Սելուտի Ռիատի կրցաւ մթնոլորտին վերադառնալ եւ նոյնիսկ օգտագործեց վերերաններ Իսմայիլ Ահմետն ու Ալի Մահմուտը: Իթթիհատի լաւագոյն մարզիկն էր Տեվին Չիգմ, որ 21 կէտ եւ 11 ռիպաուստ ձեռք ձգեց:

Ռիատի իր 3-րդ յաջողական մրցումը յաղթեց, մինչ Իթթիհատ իր յաջորդական 3-րդ պարտութիւնը կրեց: Բ. դիրքը գրաւեց Զուլեյթի Զուլեյթ ակումբը, որ 106-

ԱԶԳԵՐՈՒ ԼԻԿԱ

- ԱՅՍՕՐ՝ ԿԻՊՐՈՍ - ՀԱՅԱՍՏԱՆ

- ՖՐԱՆՍԱ - ԻՏԱԼԻԱ

Այսօր կը շարունակին Եւրոպայի Ազգերու լիկայի մրցումները, եւ երրորդ կարգի Բ. խմբակին մէջ Հայաստանի հաւաքականը պիտի մրցի Նիկոսիոյ մէջ՝ Կիպրոսի դէմ:

Այս տարեշրջանի Ազգերու լիկայի 3-րդ հանգրուանին գծով այս մրցումը շատ կարեւոր պիտի ըլլայ Հայաստանի համար, որ տարբեր ոճի ֆուլթայլ կը կիրարկէ: Կարծեք մոռցած ենք, որ 9 վիրաւոր մարզիկներ ունինք, աւելին այսօրուան մրցումէն պիտի բացակային 3 այլ մարզիկներ:

Գլխաւոր մարզիչ Եղիշէ Մելիքեան այսօրուան եւ երկուշաբթի օրուան մրցումներուն համար նկատի չառաւ Երեւանի օգնական Գալսէյէն Չան-Հարոնիչը եւ աջ ծայրի յառաջապահ Ժորայր Շաղոյեանը, որոնք բնաւ չտալուրեցին վերջին մրցումին, մինչ յառաջապահ Արայիկ Էլոյեան լքած է ազգային խումբին ճամբարը եւ միացած երիտասարդներու ազգային խումբին, որ պիտի մրցի Իտալիոյ եւ Մոնթենեգրոյի դէմ: Միւս կողմէ, Արթուր Սերոբեան իր կարգին պիտի չմեկնի Կիպրոս, որովհետեւ ան դեղին քարտ ստացած ըլլալով 1 մրցումով կախակայուած է:

Ինչպէս նշեցինք, այսօր ժամը 19:00-ին Հայաստան պիտի մրցի Կիպ-

րոսի դէմ եւ յառաջիկայ երկուշաբթի պիտի մեկնի Մոնթենեգրո՝ կատարելու համար իր 4-րդ մրցումը: Ազգերու լիկայի իր առաջին մրցումին, Հայաստան 2-0 արդիւնքով յաղթած էր Լաթվիոյ, ապա 3 օր ետք վերջին վայրկեանին կոլ ստացած եւ պարտուած էր Մոնթենեգրոյին՝ 3-2 արդիւնքով:

Ա. կարգի մրցումներուն, Ֆրանսա Փարիզի (Սեն Տենի) «Սթատ տը Ֆրանս»-ի մէջ պիտի հիւրընկալէ Իտալիան:

Շաբ.ը՝ էջ 8

ԹԵՆԻՍ

ԽԱԶԱՆՈՎ ՅԱՂԹԵՑ ՕԺԷ-ԱԼԽԱՍԻՄԻ

Հայազգի թենիսմէն Կարէն Խաչանով հասաւ Փեքինի թենիսի մրցաշարի Բ. հանգրուան 1 ժամ 13 վայրկեան պայքարէ ետք՝ աշխարհի թիւ 5 դասուած թենիսմէն Ֆելիքս Օժէ-Ալիսաիմի դէմ:

Անցեալ ամիս «Եւ. Էս. Օփըն»-ի Բ. հանգրուանին ալ Խաչանով դուրս ձգած էր քանատացի իր մրցակիցը, բայց այս անգամ ան բնաւ առիթ չտուաւ իր մրցակիցին, որ պիտեք ընէ իր սերվիսի պահուն՝ յաղթելով 6-3 եւ 6-3 արդիւնքով:

Կարէն Խաչանով յաջորդ մրցակիցը պիտի ըլլայ Ալեքս Մոլլեան (Սլովակիա)

- Արթուր Ռենքերնէշ (Ֆրանսա) մրցումին յաղթականը:

Շաբ.ը՝ էջ 8

ՊՐԻՏՕ ԱԿՈՒՄԲԸ «ԾԱԽՈՒԵՅԱԷ»... 1 ԵՒՐՈՅԻ

Ֆրանսայի պատմական ակումբներէն Պրիտօ պաշտօնական յայտարարութեամբ մը յայտնեց, թէ ակումբը «ծախուած» է ամերիկեան ներդրումի «Փարք Պենչ» ընկերութեան 1 եւրոյի փոխարէն (1,14 մլն. տոլար):

5 տարի գլխաւորելէ ետք խումբը՝ Ժերար Լոփես լքեց ֆրանսական ակումբը, որ 2008-2009-ին Ֆրանսայի ախոյեանն էր, բայց այժմ պիտի փոխադրուի 6-րդ դասակարգ՝ վերսկսելու համար Նոր արշաւ մը դէպի գագաթ:

«Այս գործողութեան մաս կը կազմեն խումբին ներկայ պարտքերը՝ առաւել 1 եւրո խորհրդանշական գումարը», յայտնեց ակումբի մամուլի կէտ բաւերը, որ այս գործողութիւնը կոչեց «մեծ քայլ դէպի ապագայ»:

Պարտքերը շուրջ 18 միլիոն եւրո են, ըստ ֆրանսական լրատուական միջոցներուն:

«Փարք Պենչ» համակարգիչի եւ հե-

տազօտութեան ընկերութիւն մըն է, որ կը պատկանի ամերիկացի Էվըն Սոֆերի եւ բրիտանացի Ճեյմս Պորտի:

Ներդրումային այս ընկերութիւնը արդէն իսկ բաժին ալ ունի սպանական Զորտոպա (Բ. դասակարգ) եւ մեծ բաժին մըն ալ Սկովտիոյ Բ. դասակարգի Տանֆըրմէյն Աթլէթիք ակումբներուն մէջ:

Պորտո 2 անգամ արդէն իսկ եւթարկուած էր պատժամիջոցներու՝ 2021-էն ի վեր, այդ պատճառով ալ վերջին երկու տարիներուն խումբը կը խաղար Դ. դասակարգին մէջ:

Այս տարի Պորտո նիւթական յաւելեալ դժուարութիւններու առջեւ գտնուելով փոխանցուեցաւ Ռեժիոնալ 1 (6-րդ դասակարգ):

Այժմ կը սպասուի, որ Պորտոյի դատարանը վաւերացնէ այս Նոր Նախագիծը, որպէսզի ամբողջովին չջնջուի ակումբը անանկնկալով:

ՀԱՅ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ...

Շարունակումս Ա. Էջեն

Կեդրոնէն «Նիուզ»-ին յայտնած են, թէ քննարկման ընթացքին Սահակեան անդրադարձաւ Պաքուի մէջ պահուող հայերու եւ անոնց ընտանիքներու իրավիճակին՝ ներկայացնելով գերութեան պատճառով ընտանիքներու կրած մարդկային եւ հոգեբանական երկարատեւ տանջանքները:

Սահակեան իր ելոյթին սկիզբը ներկայացուց Պաքուի մէջ պահուող հայ գերիներէն մէկուն հարազատին պատմութիւնը՝ ամուսնոյն գերեվարման հանգամանքները եւ ընտանիքին կրած զրկանքները: Ան շեշտեց, որ այդ պատմութիւնը ցոյց կու տայ, թէ ի՞նչ կը նշանակէ տարիներ շարունակ անորոշութեան մէջ ապրիլ, երբ ընտանիքը զրկուած է իր հարազատին հետ լիարժէք կապէն եւ անոր առողջական ու իրաւական վիճակին վերաբերեալ որոշակի տեղեկութիւն չունի:

Խօսելով Ուաշինկթընի մէջ Յայաստանի եւ Ազրայէճանի միջեւ Նախաստորագրուած խաղաղութեան համաձայնագրին մասին՝ Սահակեան ըսաւ. «Համաձայնագիրը չի պարունակում որեւէ դրոյթ, որը կը պահանջէր հայ գերիների ազատ արձակում: Այնուամենայնիւ, մէկ այլ հարցով այն յստակ ժամանակացոյց է սահմանում. 15-րդ յօդուածը պահանջում է, որ կողմերը համաձայնագրի ուժի մէջ մտնելուց յետոյ մէկ ամսուայ ընթացքում հետ կանչեն միջպետական գանգատները: Սա բարդ հակադրութիւն է ստեղծում: Հակամարտութիւնից բխող իրաւական վարոյթները կարող են ի վերջոյ անհետանալ միջազգային ատենաներից, բայց այն մարդիկ, ում իրաւունքները հիմք են հանդիսացել իր վարոյթների համար, չեն անհետանում դրանց հետ միասին, ոչ էլ խախտումներն են պարզապէս դադարում գոյութիւն ունենալ դատական գործերի ընկութեան դադարեցման պատճառով: Դետեաքար, ընտանիքների համար հարցը պարզ է. ի՞նչ է իրականում փոխուել նրանց համար Ուաշինկթընից ի վեր՝ խաղաղութեան այս դարաշրջանում»:

ԽԱՉԱՆՈՎ ՅԱՂԹԵՑ ...

Շարունակումս 7-րդ Էջեն

Վերթան Նովաք Ճոքովիչ 6-3 եւ 7-6 (7-2) արդիւնքով պարտութեան մատնեց փորձագաւի Նուսո Պոլիւեք՝ 1 ժամ 52 վայրկեանի ընթացքին: Աշխարհի թիւ 11 դասում 39 տարեկան Ճոքովիչ այս մրցաշարին թիւ 6 դիրքի վրայ դասուած է: Յաջորդ հանգումակին Ճոքովիչ պիտի մրցի ինացի մարզիկ Եուէլադեթէ Պուի դէմ, որ դուրս ձգեց արժանթիւնցի Խուան Մանուէլ Չերունտոլոն՝ 6-2, 5-7 եւ 6-4 արդիւնքով:

Այս մրցաշարքին թիւ 1 դասում մարզիկն է աշխարհի թիւ 2 թենիսիստ Ալեքսանտր Չվերեւ:

- ԱՅՍՕՐ՝ ԿԻՊՐՈՍ ...

Շարունակումս 7-րդ Էջեն

ՖԻՖԱ-ն ընդհանուր դասաւորման 3-րդ դիրքը գրաւող Ֆրանսա խմբակին առաջին դիրքը կը գրաւէ, մինչ Իտալիա կ'ուզէ Թուրքիոյ դէմ իր մրցումին մակարդակին նման ելոյթ ունենալ դրական արդիւնք ձեռք ձգելու համար:

Իր Նոր մարզիչ Չինտին Չիտանի հետ 2 յաջորդական մրցումներ յաղթել էտք, Ֆրանսա տակաւին կ'ու չէ ստացած եւ վերջին 6 մրցումներուն իր դաշտին վրայ պարտութիւն չէ կրած:

Ռպերթօ Մանչինի, որ երկրորդ ժամանակաշրջանը կը բոլորէ իբրեւ Իտալիոյ ազգային խումբի մարզիչ, բաւական համզօրիչ ելոյթ ունեցաւ իր երկրորդ մրցումին՝ Թուրքիոյ մէջ 4-1 արդիւնքով յաղթելով: Իր առաջին մրցումին Իտալիա բնաւ համզօրիչ չէր եւ 2-0 արդիւնքով պարտուած էր Զոմփ մէջ՝ Պելճիբայէն:

Վերջին անգամ 2024-ի երկու խումբերը իրար դէմ մրցած էին երկու անգամ, ուր անակնկալ արդիւնքներ արձանագրուած էին: Իտալիա Ֆրանսայի մէջ 3-1 արդիւնքով կրցած էր յաղթել, մինչ Ֆրանսա 2 ամիս ետք կրցած էր Նոյն արդիւնքով յաղթել Իտալիոյ դէմ:

Նոյն խմբակին մէջ, Պելճիբա պիտի հիւրընկալէ Թուրքիան:

ԱԶՐԱՅԵՃԱՆՑԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ...

Շարունակումս Ա. Էջեն

Ըստ Ազգային անվտանգութեան ծառայութեան, երկու օր առաջ՝ 29 սեպտեմբերին Ազրայէճանի Պետական անվտանգութեան ծառայութիւնը Յայաստանի Ազգային անվտանգութեան ծառայութեան տեղեկացուցած է, որ Ազրայէճանի զօրամասերէն մէկուն մէջ ծառայող զինուորը անյայտ հանգամանքներու մէջ լքած է ծառայութեան վայրը:

«Չէ բացառուած, որ ան կրնայ ապօրինի կըտրած ըլլալ Յայաստանի Հանրապետութեան սահմանը: Անկէ ետք Յայաստանի եւ Ազրայէճանի իրաւաւոր մարմինները իրականացուցած են համապատասխան որոնողական աշխատանքներ», կը յայտնէ Ազգային անվտանգութեան ծառայութիւնը:

Թէ ինչու՞ Նախորդ օրերուն կարելի չէ եղած կանխել զինեալ ազրայէճանցիի մուտքը Յայաստան կամ աւելի շուտ յայտնաբերել զայն, պաշտօնական հաղորդագրութիւնը չի յստակացներ: Երեկ արդէն, ըստ Ազգային անվտանգութեան ծառայութեան, ոստիկանութիւնը ահազանգ ստացած է կրակոցի մասին:

«Պարզուած է, որ յանցագործութիւնը կատարած է ազրայէճանցի զինուորը, որ ձերբակալուած է: Դէպքին մանրամասնութիւնները ներկայացւած են Նաեւ ազրայէճանական կողմին: Յայաստանի Հանրապետութեան քննչական կոմիտէին մէջ դէպքի առնչութեամբ Նախաձեռնուած է քրեական վարոյթ», կը յայտնէ Ազգային անվտանգութեան ծառայութիւնը:

Շաքիի զիւղապետին համաձայն, տուժած կնոջ կեանքին վտանգ չի սպառնար:

ԹՐԱՄՓ. «ՄՕՏ ՕՐԵՆ...»

Շարունակումս Ա. Էջեն

«Իրանի թղթածրարը շատ շուտով պիտի վճռուի», շեշտեց ան:

Ան մերժեց Միացեալ Նահանգներու Նախագահի ծրագիրներու մանրամասնութիւնները բացայայտել, սակայն շեշտեց, թէ Իրանի վերաբերեալ ամերիկեան վարչակազմի Նպատակները չեն փոխուած:

Միացեալ Նահանգներու Նախագահ Տանըլտ Թրամփ աւելի ուշ ալ «Թայմ» պարբերաթերթին հետ զրոյցի ընթացքին յայտնեց, որ «Իրանի վիճակը չափազանց վատ է, անոնց տնտեսութիւնը քայքայուած է, եւ անոնք կ'ուզեն գործարք կնքել, սակայն ես կ'ուզեմ, որ իսկական գործարք մը ըլլայ»՝ նշելով, որ Իրանի վրայ Նոր յարձակումներու շղթայագերծումը բացառուած չէ:

Անդրադառնալով զինդադար հաստատելու իրանեան առաջարկ մը մերժելուն՝ Սպիտակ տան ղեկավարը նշեց. «Այն, ինչ որ մէկ տարի առաջ մերժեցի, այսօր պիտի ընդունիմ: Իրանցիները ներկայացուցին Զորմուզի Նեդուցի վերաբացման վերաբերեալ առաջարկ մը, որուն կարգ մը կետերուն ծանօթացայ, եւ ոչ թէ բոլորին, սակայն պարզապէս բաւարար չէ»:

Ան ըսաւ, որ Զոնկրեսի միջանկեալ ընտրութիւններէն ետք Իրանի վրայ յարձակումներուն վերսկըտումը կարելի է՝ նշելով. «Հազիւ Իրանի հետ գործարք կնքենք, քարիւղի գիները պիտի իսուզին Նախկին գինին»:

«Սկիզբը ուզեցի, որ Իրանի պատերազմը կարճ ըլլայ», ըսաւ ան՝ աւելցնելով. «Անաքելութիւնը մինչեւ վերջ պիտի շարունակեն»:

«Իրանի պատերազմի զինամթերքը մէկ ամսուան մէջ Վենեզուէլայի քարիւղէն շահածնէս Նուազ է», նշեց Թրամփ:

ՆԵԹԱՆԻԱՀՈՒ. «ՏԱԿԱԻՆ...»

Շարունակումս Ա. Էջեն

Իսրայէլի մէջ ապահովական մեծ պաշտօնատար մը երէկ իսրայէլեան «Մաարիւ» օրաթերթին յայտնեց. «Մինչեւ այսօր առտու, դէպքին Իսրայէլի ուղղակի մեղսակցութիւնը հաստատող կապ չգտանք, սակայն Սոսատի հետաքննութիւնը տակաւին իր սկիզբին է, եւ տեսնենք, թէ ինչպէ՛ս պիտի ընթանայ»:

Իսրայէլեան «Հաարեց» օրաթերթը նշեց, որ Իսրայէլի վարչապետը կը փորձէ «Ֆլայ Տուպայ»-ի դէպքին ճամբով քուէներ ապահովել՝ աւելցնելով, որ ատիկա դատապարտելի է:

Իսրայէլի արտաքին գործոց Նախարար Կիտնն Սաար յայտարարեց, թէ իր Էմիրաթի պաշտօնակից Ապտալա Պըն Չայեթ Ալ Նահիանի հետ ունեցած է հեռաձայնային հաղորդակցութիւն մը, որուն ընթացքին «փոխադարձ վճռականութիւն արտայայտուեցաւ երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութիւնները բոլոր մակարդակներուն վրայ ամրապնդելու եւ գործակցելու՝ դիմակայելու համար մէջ ծայրայեղական տարրերը, որոնք աշխատանք կը տաին շրջանին մէջ անվտանգութեան վնասելու եւ կայունութիւնը խաթարելու»:

Իսրայէլեան պատկերասփիւռի 12-րդ կայանը հաղորդեց, որ Նեթանիահու չորեքշաբթի երեկոյեան հեռաձայնած է Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններու Նախագահ Սոհամեթ Պըն Չայեթին:

Չրոյցի ընթացքին անդրադարձ կատարուած է երկու երկիրներուն միջեւ թռիչքներու անվտանգութիւնը ապահովելու՝ մեկնելով ապահովական մտաւարկութիւններէ, որոնք աշխատանք կը տան շրջանին մէջ անվտանգութեան վնասելու եւ կայունութիւնը խաթարելու:

Իսրայէլեան պատկերասփիւռի 12-րդ կայանին համաձայն, Արաբական Միացեալ Էմիրութիւնները համաձայն գտնուած է իսրայէլեան ապահովական պահանջներուն եւ ընկութեան յաւելեալ սարքերու տեղադրման, ինչ որ կրնայ վերականգնել իսրայէլեան օդանաւային ընկերութիւններու դէպի Տուպայ թռիչքները:

«ԻՐԱԲԷՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՈՒԺԵՐՈՒ ...»

Շարունակումս Ա. Էջեն

Պահակագունդը ամերիկեան ուժերու Իրաքէն հեռացումը նկատեց իրաքցի ժողովուրդի իր անկախութեան ու անասանութեան հաւատարմի մնալուն արդիւնք՝ նշելով, որ իրաքեան փորձառութիւնը, ըստ յայտարարութեան, ապացուցած է, որ ազգային կամքը տիրակալութիւնը դիմակայելու «ամենէն ուժեղ զենքն» է, եւ ամերիկեան ներկայութեան նկատմամբ «տիրակալութեան դէմ դիմադրութեան կամք» յարթանակը շրջանի ժողովուրդներու պատմութեան մէջ կարեւորագոյն իրադարձութիւն է:

Յեղափոխական պահակագունդը աւելցուց, որ Միացեալ Նահանգներ Իրաքը լքած են ժողովուրդի տոկոսներէն, ժիհատականներու արեան եւ դիմադրութեան կամքին շնորհիւ՝ աւելցնելով, որ քսանամեայ ամերիկեան ներկայութենէ ետք Իրաքը այսօր «ազատ» է:

Իրանի Յեղափոխական պահակագունդը Միացեալ Նահանգներուն կոչ ուղղեց՝ շրջանէն հեռանալու եւ անոր անվտանգութեան ղեկավարումը ձգելու անոր ժողովուրդներուն՝ ընդգծելով, որ ամերիկեան ուժերու երկու տասնամեակներու ներկայութեան փորձառութիւնը անվտանգութիւն չհաստատեց, այլ արեւմտեան Ասիոյ մէջ անվտանգութեան չզոյութեան, ահաբեկչութեան ու անկայունութեան աղբիւր դարձաւ:

Պահակագունդը նշեց, որ Միացեալ Նահանգները «երբեք ալ վստահելի թիկունք չեն եղած»

